

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
2.Mf.31.252/2024/14.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a dr. T. Tóth Balázs ügyvéd (cím8) és dr. Sztrókay Eszter Judit egyéni ügyvéd (cím9, eljáró jogi képviselő: dr. Paragh Györgyi alkalmazott ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (Cím1) I. rendű, **Felperes2** (cím3) II. rendű, **Felperes3** (cím4) III. rendű, **Felperes4** (cím5) IV. rendű és **Felperes5** (cím6) V. rendű felpereseknek - a ügyvédi iroda1 (cím10, eljáró jogi képviselő: dr. Szikora Gábor ügyvéd) által képviselt **Alperes1** (Cím2.) alperes ellen közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei tárgyában indult perében a Fővárosi Törvényszék 5.M.70.706/2022/50-I. számú ítélete ellen a felperesek által 51. sorszámon, az alperes által 52. sorszámon benyújtott fellebbezés, továbbá az alperes által a fellebbezési eljárásban előterjesztett 3. sorszámú csatlakozó fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét a II. rendű felperes tekintetében helybenhagyja, egyebekben megváltoztatja és az I., III., IV. és V. rendű felperesek keresetét elutasítja. Az alperes perköltség fizetésére kötelezését mellőzi és az I., III., IV., és V. rendű felpereseket egyetemlegesen kötelezi az alperes javára 2.379.750 (kétmillió-háromszázhetvenkilencezer-hétszázötven) forint + áfa elsőfokú perköltség megfizetésére.

Kötelezi az I., III., IV., és V. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 1.378.750 (egymillió-háromszázhetvennyolcezer-hétszázötven) forint + áfa másodfokú perköltséget.

A fellebbezési eljárás le nem rótt 2.238.246 (kétmillió-kétszázharmincnyolcezer-kétszáznegyvenhat) forint illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság határozata és az általa megállapított tényállás

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2024. november 8. napján meghozott 5.M.70.706/2022/50-I. számú ítéletével felmentési időre járó távolléti díj címén az I. rendű felperes javára 1.364.160 forint, a II. rendű felperes javára 1.461.600 forint, a III. rendű felperes javára 4.227.475 forint, a IV. rendű felperes javára 3.666.184 forint, az V. rendű felperes javára 1.403.136 forint megfizetésére kötelezte az alperest. Végkielégítés címén az I. rendű felperesnek 1.705.200 forint, a II. rendű felperesnek 1.948.800 forint, a III. rendű felperesnek 4.831.400 forint, a IV. rendű felperesnek 5.499.276 forint, az V. rendű felperesnek 1.870.848 forint megfizetésére kötelezte az alperest, ezen felül rendelkezett a késedelmi kamat megfizetéséről, továbbá az alperest kötelezte a felperesek javára egyetemlegesen 3.330.600 forint + áfa perköltség megfizetésére. Ezt meghaladóan a kereseteket elutasította.

[2] Az elsőfokú ítéleti tényállás szerint a felperesek valamennyien a Budapest VI. kerület, Intézmény1 tanárai voltak közalkalmazotti jogviszonyban, ahol az I. rendű felperes 2009. óta teljes munkaidőben testnevelés szakos tanárként, a II. rendű felperes 2000. óta részmunkaidőben matematika-francia szakos tanárként, a III. rendű felperes 1993. augusztusa óta teljes munkaidőben matematika-kémia szakos tanárként, a IV. rendű felperes teljes munkaidőben 1988. óta magyar szakos tanárként, az V. rendű felperes pedig 1999. óta részmunkaidőben francia szakos tanárként végzett munkát. A felperesekkel szemben a Intézmény1ban töltött évek alatt fegyelmi eljárásra, illetve ehhez kapcsolódó munkáltatói intézkedésre sem került sor.

[3] A köznevelési intézményeket érintő egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 36/2022. (II. 11.) Kormányrendeletben 2022. február 11-től meghatározták a sztrájk esetén irányadó még elégséges szolgáltatás mértékét és feltételeit a köznevelési intézményekre vonatkozóan. A szakszervezet1, továbbá a szakszervezet2 a Kormányrendelettel szemben alkotmányjogi panaszt kezdeményezett, azonban az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította. A mozgalom1, amelynek az V. rendű felperes az egyik képviselője volt, a pedagógus érdekképviselői szervezetekkel és civil szervezetekkel együttműködve igyekezett a törvényes keretek között minden eszközt felhasználni annak érdekében, hogy az oktatás irányítással érdemi párbeszéd alakuljon ki az oktatási rendszer tárgyában. Ezzel összefüggésben nyílt leveleket, petíciókat, szakmai anyagokat, cikkeket írtak, tiltakozó eseményeket szerveztek.

[4] 2022. június 1-jével a Kormányrendelet hatályát veszttette, azonban a még elégséges szolgáltatásra vonatkozó szabályok változatlan tartalommal törvényi szintre emelkedtek. A pedagógusok egy része, továbbá az őket képviselő szakszervezetek és a mozgalom1 úgy értelmezte, hogy a Kormány a pedagógusok sztrájkjogát kiüresítette és törvényi szintre emelte a jogfosztásukat. Ezért többen arra az álláspontra jutottak, nem maradt más eszköz arra, hogy a pedagógusok kifejezzék az ezzel kapcsolatos véleményüket, mint a polgári engedetlenség. Ennek érdekében az V. rendű felperes 2022 februárjában részt vett

polgári engedetlenségi akciókban. A mozgalom1 aktivistájaként igyekezett információkkal ellátni a munkatársakat, koordinálni a tiltakozás hasonló formáját választó iskolai közösségeket. 2022 tavaszán, majd őszén a mozgalom1 egyértelművé tette, hogy polgári engedetlenség keretében elsődleges céljuk a pedagógusok sztrájkjogának a helyreállítása, továbbá az oktatásban dolgozók bérének felemelése a diplomás átlag szintjére. A polgári engedetlenségi megmozdulások során az abban résztvevő pedagógusok legkésőbb a megmozdulás napján reggel 8:00 óráig írásban nyilatkoztak arról, hogy az adott napon polgári engedetlenség miatt nem veszik fel a munkát.

[5] 2022. szeptember 5-én a felperesek – a II. rendű felperes kivételével – az aznapra meghirdetett polgári engedetlenségben vettek részt. Ezen a napon egy nyilatkozatot tettek közzé a mozgalom1 Facebook oldalán. A nyilatkozat egyebek között tartalmazta, hogy a polgári engedetlenséggel érintett napokon nem veszik fel a munkát, nem folytatnak oktatási, nevelési tevékenységet. A nyilatkozat arra is kitért, hogy a nyilatkozattevők tudatában vannak a szabályszegésüknek és vállalják ennek a következményeit. A nyilatkozat szerint a polgári engedetlenségi akcióban résztvevők célja a pedagógusok sztrájkjogának helyreállítása, a méltatlan bérezés enyhítése és a gyermekek jövőjét érintő oktatási kérdések megoldása volt.

[6] 2022. szeptember 9-én törvényes képviselő1 tankerületi igazgatóhelyettes az I., III., IV. és V. rendű felperesekkel írásban közölte, hogy a 2022. szeptember 5-i eseményt a munkától történt jogosulatlan távolmaradásnak tekinti. Felhívta a figyelmet arra, hogy a munkafelvétel ismételt megtagadását a közalkalmazotti jogviszonyból eredő lényeges kötelezettség szándékos és jelentős mértékű megszegésének fogja tekinteni, ami alapot adhat rendkívüli felmentésre. Ezért a hasonló magatartástól való tartózkodásra szólított fel.

[7] 2022. szeptember 13-án az I., III. és IV. rendű felperesek – helyesen az I. II., III. rendű felperesek - ismét polgári engedetlenségben vettek részt. Ezen a napon nem került fel közlemény a mozgalom1 közösségi oldalára. Ezt követően az alperes a II. rendű felperessel is figyelmeztető levelet közölt, amely tartalmában megegyezett a többi felperesnek címzett 2022. szeptember 9-i nyilatkozattal.

[8] 2022. szeptember 21-én és 29-én a Intézmény1ban polgári engedetlenség és sztrájk is zajlott, az érintett pedagógusok saját döntése volt, hogy melyik listára iratkoznak fel. A 2022. szeptember 21-i polgári engedetlenségben a II. rendű felperes kivételével valamennyi felperes részt vett. A mozgalom1 Facebook oldalán kitett közlemény pedig alapvetően megegyezett a szeptember 5-i közleménnyel. 2022. szeptember 29-én a II. rendű felperes kivételével a többi felperes részt vett az aznapi polgári engedetlenségben és a korábbival azonos közleményt tettek közzé a mozgalom1 Facebook oldalán.

[9] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a 2022. szeptemberi polgári engedetlenség során az I. rendű felperesnek összesen 19 órája maradt el (2022. szeptember 5-én és 13-án 7-7 óra, szeptember 21-én 3 óra, 29-én 2 óra). A II. rendű felperesnek nem maradt

el órája, mivel szeptember 13-án az órarend szerint nem volt órája, szeptember 21-én és 29-én pedig az órarend szerinti 7-7 óráját megtartotta. A III. rendű felperesnek összesen 17 órája maradt el, ebből szeptember 5-én 3 óra, 13-án és 21-én 5-5 óra, 29-én 4 óra maradt el. A IV. rendű felperesnek szeptemberben összesen 11 órája maradt el, ebből szeptember 5-én 2 óra, 21-én 5 óra, 29-én 4 óra. Az V. rendű felperesnek 2022. szeptember 5-én, 21-én és 29-én 3-3-3 óra, vagyis összesen 9 órája maradt el.

[10] Az alperes 2022. szeptember 30-án rendkívüli felmentéssel szüntette meg a felperesek közalkalmazotti jogviszonyát. Az I. és III. rendű felperesre vonatkozó munkáltatói intézkedés indokolása arra vonatkozott, hogy a munkavégzési kötelezettségüknek 2022. szeptember 5-én, 13-án, 21-én és 29-én nem tettek eleget, amikor jogellenes munkabeszüntetésben vettek részt. Ezt az alperes a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 52. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti magatartásnak tekintette, mivel többszöri, szándékos, jogellenes munkabeszüntetés valósult meg, ami jelentős mértékű kötelezettségszegést eredményezett. Az alperes a rendkívüli felmentésben a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 45. §-ára hivatkozva a tanulók érdekei, jogai veszélyeztetését is állította, továbbá a tankötelezettség teljesítésének a korlátozását. A felperesek magatartását arra figyelemmel értékelte, hogy 2022. szeptember 9-én figyelmeztették őket, hogy tartózkodjanak a hasonló magatartástól, ennek ellenére további három alkalommal ismételten megszegték a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségüket.

[11] A II. rendű felperes részére kibocsátott rendkívüli felmentés annyiban tért el, hogy a jogellenes munkabeszüntetés időpontjául szeptember 13., 21. és 29. napja lett megjelölve, azzal, hogy a figyelmeztetést követően 2022. szeptember 21-én és 29-én került sor a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettség ismételt megszegésére. A IV. és V. rendű felperesek részére kibocsátott rendkívüli felmentés a jogellenes munkabeszüntetés időpontját 2022. szeptember 5-e, 21. és 29. napjában határozta meg azzal, hogy a figyelmeztetést követő ismételt kötelezettségszegés időpontja a szeptember 21. és 29. napja volt.

[12] Az elsőfokú bíróság az előbbi tényállás alapján vizsgálta a felperesek keresetét, amelyben a rendkívüli felmentés jogellenességére az egyenlő bánásmód megsértése, továbbá a kötelezettségszegéssel összefüggő törvényi feltételek hiánya, ezen kívül joggal való visszaélés miatt hivatkoztak. Az alperes a keresetek elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a felperesek több alkalommal szándékosan megszegték a közalkalmazotti jogviszonyból eredő alapvető kötelezettségeiket. Vitatta az egyenlő bánásmód követelménye megsértését és a joggal való visszaélést is, mivel a felperesek jogviszonya megszüntetésére nem a véleményük kinyilvánítása, vagy ahhoz kapcsolódó megtorlás, hanem a munkavégzéssel összefüggő kötelezettségeik megszegése miatt került sor.

[13] Az elsőfokú bíróság részben találta alaposnak a felperesek keresetét. A Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Pp.) 342. § (4) bekezdése

alapján a keresetben meghatározott sorrendben vizsgálta a rendkívüli felmentések jogellenességét.

[14] Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 8. § és 7. § (2) bekezdésére hivatkozva elfogadta, a felperesek a védett tulajdonságukat politikai vagy más véleményük formájában jelölték meg, amikor arra hivatkoztak, hogy a közoktatás helyzetével kapcsolatos kritikáik és a polgári engedetlenségben való részvétel szükségességével kapcsolatos véleményük képezte a védett tulajdonságukat. Érvelésük szerint a rendszerszinten megfogalmazott véleményük miatt szüntették meg a közalkalmazotti jogviszonyukat, emiatt részesültek kedvezőtlenebb bánásmódban az összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez, csoportokhoz képest.

[15] Az elsőfokú bíróság nem fogadta el, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója a felperesek előbbi véleményét az egyének szintjén nem ismerte. törvényes képviselő az alperes törvényes képviselője a perben azt adta elő, hogy a sztrájkolók céljaival nagyjából tisztában volt, de a polgári engedetlenségben résztvevők céljait nem ismerte. Ezzel szemben azonban a perbeli körülményekből megállapítható volt, hogy az iskolák folyamatos tájékoztatása és a médiainformációk alapján nyilvánvalóan tisztában kellett lennie a 2022 tavaszán megindult polgári engedetlenségi mozgalom konkrét céljaival is. Mindez a perbeli időszakban a legjelentősebb közéleti események közé tartozott. Az alperes vezetőjének a rendszeres adatszolgáltatásokra tekintettel arról is tudnia kellett, hogy kik vettek részt a polgári engedetlenségben. Az egyéb körülményekből az is nyilvánvaló kellett legyen, hogy ez a tiltakozássorozat miért, milyen célok mentén szerveződött.

[16] A felperesek megjelölt tulajdonsága megfelelt az Ebktv. 8. § (1) bekezdés j) pontjában meghatározott politikai vagy más véleménynek. Az egy rendszerszintű, régebb óta fennálló eszmerendszer megnyilvánulása volt. A polgári engedetlenségi nyilatkozatok kitöltése, pedig politikai véleménynyilvánításnak, illetve a felperesek tiltakozása kifejezése módjának minősült. Ezért megállapítható volt, hogy a felperesek rendelkeztek a jogszabályban megkívánt védett tulajdonsággal és e tulajdonságukról az alperesnek tudomása volt.

[17] Erre tekintettel az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, volt-e összehasonlítható helyzetben lévő csoport, illetve megállapítható volt-e a politikai véleménynyilvánítás és a rendkívüli felmentések közötti összefüggés. A felperesek az összehasonlítható csoportba azokat a pedagógusokat sorolták, akik az oktatási kormányzattal egyetértettek, nem osztották a felperesek véleményét, vagy egyetértettek velük, de nem tartották alkalmazhatónak a polgári engedetlenséget. Megállapítható volt, hogy a felpereseket az előbbi pedagógusokhoz képest hátrány érte, hiszen a közalkalmazotti jogviszonyukat megszüntették. Ebből következően a felpereseket valóban megkülönböztette az alperes az összehasonlítható csoportba tartozó személyektől. Ennek azonban észszerű indoka volt, mivel az összehasonlítható csoportokhoz tartozó pedagógusok nem vettek részt polgári engedetlenségben, tehát nem tanúsítottak jogsértő magatartást. Az elsőfokú bíróság ezért az Ebktv. 7. § (2) bekezdés b) pontja alkalmazásával eredményesen kimentette az alperes

eljárását. Magatartása azért nem sértette az egyenlő bánásmód követelményét, mert annak a tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, észszerű indoka volt. Az alperes nem szüntette meg valamennyi polgári engedetlenségben résztvevő pedagógus jogviszonyát, vagyis a felperesek jogviszonya megszüntetésére nem a politikai véleményük miatt került sor. Az alapján sem lehetett eltérő következtetésre jutni, hogy a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a munkáltató részéről nem jelent kimentési okot, amennyiben van védett tulajdonsággal rendelkező személy, aki nem szenvedett el a perbelivel azonos hátrányt. A rendkívüli felmentések és a felperesek politikai véleménynyilvánítása között ugyanis nem volt okozati összefüggés, ezért az egyenlő bánásmód sérelme nem volt megállapítható. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az egyenlő bánásmód sérelmére alapítva nem találta jogellenesnek a rendkívüli felmentéseket, továbbá a sérelemdíjjal összefüggő keresetet is alaptalannak találta.

[18] A rendkívüli felmentések indokolásának jogszerűsége, vagyis a Kjt. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja körében az alábbiakat állapította meg.

[19] A II. rendű felperes 2022. szeptember 13., 21. és 29. napjára úgy nyilatkozott, nem fogja felvenni a munkát és részt vesz a polgári engedetlenségben. Azonban szeptember 13-án nem volt tanórája, szeptember 21-én és 29-én pedig valamennyi óráját megtartotta. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette tanú2 tanúvallomását, aki azért írta be magát helyettesnek a II. rendű felperes tanóráira a KRÉTA rendszerben, mert azokra a napokra a II. rendű felperes polgári engedetlenséget vállalt. Ennek ellenére mégis megtartotta az óráit, de a KRÉTA adatain utóbb nem tudtak változtatni, mivel ez problémát okoz a dokumentáció lezárásában. Ez alapján az elsőfokú bíróság bizonyítottanak találta, hogy bár a II. rendű felperes előzetesen másként nyilatkozott, a munkavégzési kötelezettségének a jelzett időpontokban eleget tett. Mulasztás hiányában nem lehetett megállapítani a tanulók érdekei, jogai veszélyeztetését sem.

[20] Az elsőfokú bíróság érvelése szerint a II. rendű felperes nem szegte meg az együttműködési kötelezettségét azzal, hogy nem jelezte a munkáltató számára, a korábbi nyilatkozata ellenére megtartja a tanórákat. Ezzel szemben a legsúlyosabb munkáltatói intézkedés meghozatalát megelőzően az alperestől elvárható lett volna, hogy az indokolásban foglaltak valóságát ellenőrizze és ne csupán a nyilvántartások adataira hagyatkozzon.

[21] A II. rendű felperessel 2022. október 7-én közölték a rendkívüli felmentést, ezért csak az ettől az időponttól számított 15 napon belül történt eseményeket lehetett figyelembe venni. Emiatt a 2022. szeptember 22-ét megelőző események, konkrétan a szeptember 13-ára vonatkozó indokok nem képezhették a rendkívüli felmentés alapját. Erre a napra vonatkozóan elkésett volt a rendkívüli felmentés, ugyanakkor az érdemben is jogellenes volt, mert a II. rendű felperesnek 2022. szeptember 13-án nem volt órátartási kötelezettsége. A tanórák megtartásán túli egyéb, munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettség kapcsán az alperes konkrétumokat nem adott elő arról, hogy a II. rendű felperesnek pontosan milyen módon kellett volna eleget tennie az előbbi kötelezettségeknek. A konkrét feladatokra vonatkozó tényállítást valójában egyik felperes vonatkozásában sem tett. Az elsőfokú bíróság mindezek alapján jogellenesnek találta a II. rendű felperes rendkívüli felmentését és a kereset

szerint kötelezte az alperest a felmentési időre járó távolléti díj és a végkielégítés megfizetésére.

[22] Az elsőfokú bíróság az I., III., IV. és V. rendű felpereseket illetően is jogellenesnek találta a rendkívüli felmentéseket. Az előbbi felperesek a rendkívüli felmentésekben meghatározott időpontokban nem tartották meg a tanóráikat, mindezt tudatosan, a következményeket felvállalva tették. A közalkalmazotti jogviszonyban az egyik legalapvetőbb kötelezettség a munkavégzés és a rendelkezésre állási kötelezettség. A pedagógusok esetében, pedig az egyik legalapvetőbb munkaköri kötelezettség a tanórák megtartása. Mindezek alapján a közalkalmazotti jogviszonyból eredő lényeges kötelezettségszeg szándékos megszegése megállapítható volt.

[23] tanúl az intézmény igazgatója a tanúvallomásában azt adta elő, hogy abban az időszakban tanórán kívül nem volt kötelező bent tartózkodni. Ezzel összhangban a II. rendű felperes is azt adta elő a perben, hogy amikor nem volt tanórája otthon volt és nem kellett az iskolában dolgoznia. Ezt az V. rendű felperes nyilatkozata is alátámasztotta, amely szerint a tanórákon kívül nem kellett az iskolában tartózkodni, mivel a tanári szobák nem voltak alkalmasak munkavégzésre. Mindebből az következett, hogy a perbeli időszakban az alperesi oktatási intézményben nem volt elvárás a pedagógusok számára tanórákon kívül az iskolában tartózkodni. A felperesek tanórán kívüli otthonmaradásából, ezért nem következett a munkavégzési, illetve a rendelkezésre állási kötelezettség megszegése. Az alperes az ezzel összefüggő felmentési indokokat nem bizonyította.

[24] Az elsőfokú bíróság csak azon napok tekintetében vizsgálta a harmadik törvényi feltétel, vagyis a jelentős mérték fennállását, amelyek esetében a joggyakorlásra határidőben került sor. Megállapította, hogy a polgári engedetlenséghez kapcsolódó munkabeszüntetések minden esetben 1-1 napig tartottak, azok 2022. szeptember hónapban 8 naponta ismétlődtek. A pedagógusok minden esetben csak 1-1 napra nyilatkoztak a részvételi szándékukról, tehát nem hosszabb időszakokra. Ebből az következett, hogy a jogellenes munkabeszüntetések időpontjai egymástól jól elhatárolhatóak voltak, ezért azok nem minősültek folyamatos kötelezettségszegésnek. Az egyedi munkabeszüntetésekre tekintettel a jognyilatkozat közléséhez képest 15 nappal korábbi események nem képezhették jogszerű indokát a rendkívüli felmentéseknek. Az I., III., IV. rendű felperesek esetében 2022. szeptember 30., az V. rendű felperes vonatkozásában 2022. október 5. napja volt a felmentés közlése. Ezért az I., III., IV. rendű felperesek esetében csak a 2022. szeptember 15-e utáni, az V. rendű felperes esetében pedig a szeptember 20-a utáni események voltak érdemben vizsgálhatóak.

[25] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján kizárólag a 2022. szeptember 21-i és 29-i polgári engedetlenség kapcsán találta indokoltnak az elmaradt tanórák számának meghatározását a kötelezettség jelentős mértéke vizsgálata körében. Az I. rendű felperes esetében az előbbi két napra 5, a III. rendű és IV. rendű felperesnél 9, az V. rendű felperesnél pedig 6 órát állapított meg a KRÉTA rendszer adatai alapján, amelyeket az érintett felperesek a polgári engedetlenségre tekintettel nem tartottak meg.

[26] Nem találta bizonyítottnak, hogy az I. rendű felperes 2022. szeptember 21-én az iskolai atlétikai csapatot kísérte versenyre. tanúl tanú azt állította, hogy erre a feladatra nem az I. rendű felperes volt kijelölve. Ebből az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy az I. rendű felperesnek a KRÉTA rendszerben megjelölt 3 tanórát kellett volna megtartani, amit elmulasztott. A IV. rendű felperest illetően is a KRÉTA rendszer adatait tekintette irányadónak. Megállapította, hogy a IV. rendű felperes csupán állította, de nem bizonyította, hogy a végzősök tanórait a polgári engedetlenség idején megtartotta. A KRÉTA rendszer adatai szerint 2022. szeptember 21-én, a IV. rendű felperes 6. óráját a hozzá beosztott kistanár, egyéb érdekelt 13 tartotta meg. Nem nyert azonban bizonyítást, hogy polgári engedetlenség hiányában is ugyanúgy tartott volna órát a IV. rendű felperes személyes jelenléte nélkül.

[27] Az elsőfokú bíróság az Mt. 56. § (4) bekezdése megsértést nem találta megállapíthatónak. A felperesek álláspontjával szemben a munkáltatói jogkör gyakorló levelét egy figyelemfelhívásnak tekintette. Abban törvényes képviselő arra hívta fel az érintett pedagógusok figyelmét, hogy a munkavégzés újabb megtagadása alapot adhat rendkívüli felmentésre. A levél nem tartalmazott semmilyen hátrányos jogkövetkezményt a felperesek irányában. Ezért az abban meghatározott eseményeket is figyelembe kellett venni a jogviszony megszüntetés indokai között. Annak sem volt jelentősége, hogy a polgári engedetlenséggel érintett napokra nem fizettek illetményt a felpereseknek. A kétszeres értékelés tilalma olyan intézkedés alapján állapítható meg, amiről Kollektív Szerződésben, vagy munkaszerződésben rendelkeznek. Ilyen a perbeli esetben nem állt fenn. Amennyiben a közalkalmazott igazolatlanul van távol és emiatt nem tesz eleget a munkavégzési kötelezettségének, erre az időszakra nem jogosult illetményre. Mindezek alapján az a tény, hogy az alperes nem fizetett a felpereseknek illetményt a rendkívüli felmentésekben rögzített napokra, szintén nem eredményezte a kétszeres értékelés tilalmával kapcsolatos törvényi kötelezettség megsértését.

[28] Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az elmulasztott tanórák száma nem volt olyan jelentős, ami a hosszú évek óta pedagógus felperesek esetében megalapozhatta a kötelezettségszegés jelentős mértékét. Alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy akár egyetlen tanóra elmulasztása is megalapozhat ilyen intézkedést, mert figyelembe kellett venni a felmentés és a rendkívüli felmentés közötti különbséget. Az elsőfokú bíróság ellentmondásosnak találta, hogy az alperes az irányítása alá tartozó más középiskoláknál, ahol adott esetben nagyobb mértékű munkabeszüntetések is történtek a polgári engedetlenség keretében, nem szüntette meg az érintettek közalkalmazotti jogviszonyát. A felperesek esetében viszont a legsúlyosabb munkajogi szankciót alkalmazta. Elvárható volt, hogy az alperes olyan indokokra alapozza az intézkedést, amelyek kellő súlyúak és meggyőzőek. A perben becsatolt órákimutatás azonban ezt nem támasztotta alá. 2022 szeptemberében az I., III. rendű felperes munkabeszüntetéssel érintett össz-óraszám 32 óra, a IV. rendű felperesnek 21,6 óra, az V. rendű felperesnek 14,4 óra volt, ami az alperes irányítása alá tartozó, más középiskolában dolgozó pedagógusok esetében megvalósult 12,8 órához képest volt értékelhető. Az előbbi óraszámok azt támasztották alá, hogy az alperes következtelenül alkalmazta a rendkívüli felmentést, mert nehezen magyarázható, hogy a 14,4 munkaórát mulasztó V. rendű felperes esetében, miért volt indokolt a rendkívüli felmentés, míg a nála többe mulasztó pedagógusok esetében nem.

[29] Elvárható az is, hogy a munkáltató egyformán alkalmazza a mérlegelés szempontjait valamennyi munkavállaló esetében, vagyis azonos, vagy hasonló kötelezettségszegések kapcsán azonos, vagy hasonló szankciót alkalmazzon. Az alperes azonban bizonyos közalkalmazottak esetében eltúrte a kötelezettségszegést, a felpereseknél viszont hátrányos jogkövetkezményt alkalmazott. Emiatt megállapítható, hogy valójában nem tekintette rendkívüli felmentést megalapozó kötelezettségszegésnek a felperesek magatartását.

[30] Az MK 95. számú állásfoglalás szerint általánosságban – átszervezés esetén - nem vizsgálható, hogy miért az adott munkavállaló munkaviszonyát szüntette meg a munkáltató. Jelen ügyben azonban nem a munkáltató érdekkörében felmerült okból szűnt meg a közalkalmazotti jogviszony, hanem a munkavállalók magatartása miatt. Ezért lehetett értékelni, hogy szinte azonos kötelezettségszegések esetén a munkáltató a felperesek jogviszonyát rendkívüli felmentéssel szüntette meg, mások esetében pedig egyáltalán nem alkalmazott semmilyen hátrányos jogkövetkezményt.

[31] 2022. szeptemberében kétségtelenül a felperesek mulasztása volt a legsúlyosabb. törvényes képviselő alperesi törvényes képviselő a perben azt adta elő, hogy másoknak, akik részt vettek a polgári engedetlenségben, azért nem szüntették meg a jogviszonyát, mert az alacsonyabb óraszámot érintett, emellett figyelembe vette az elmulasztott napokat is. Az elsőfokú bíróság ebből arra következett, hogy a mulasztás súlyossága, a kötelezettségszegés mértéke irányadó volt a jogkövetkezmény alkalmazása szempontjából. Emellett azonban azt is értékelte, hogy az alperes irányítása alá tartozó más oktatási intézményeknél a 2022/2023. tanévben polgári engedetlenség miatt, illetve konkrétan 2022. szeptember, október és december hónapokban jelentős számú órát mulasztottak a pedagógusok. Az alperes irányítása alá tartozó oktatási intézmények pedagógusai esetében, a perben becsatolt nyilatkozataik alapján megállapítható volt a 2022/2023. tanévben elmulasztott tanórák száma. Az alperes azonban egyik érintett jogviszonyát sem szüntette meg. Függetlenül attól, hogy ezek a mulasztások 2022. szeptember után valósultak meg, a felperesekhez képest lényegesen nagyobb óraszámot érintettek. Ebből viszont az következett, hogy az alperes valójában nem az elmulasztott óraszámot vette figyelembe, vagyis a kiválasztás tényleges szempontjai feltáratlanok maradtak a perben. Tény továbbá, hogy nem a felperesek kötelezettségszegései voltak a legsúlyosabbak, függetlenül attól, hogy mások esetében elérő időpontban történt a mulasztás.

[32] A kötelezettségszegés jelentős mértékének megítélése során értékelni kellett annak okait is, vagyis azt, hogy az mennyiben volt méltányolható, milyen szándék vezérelte a felpereseket, továbbá a normaszegésük miként valósult meg. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesek nem hanyagságból mulasztottak, hanem az Alaptörvényben biztosított véleménynyilvánítási jogukkal élve a közoktatással kapcsolatos álláspontjukat kívánták kifejezni. Ehhez kapcsolódó, jobbító szándékuk kifejezése volt a munkamegtagadás. Céljuk a pedagógusok és a diákok helyzetének a javítása és a közoktatási rendszer megreformálása volt. A munkavégzés megtagadását minden esetben előzetesen bejelentették, ezzel elősegítették a helyettesítésük megoldását. A felperesek olyan súlyú és mértékű

problémákra reagáltak, amelyre tekintettel az alperes által alkalmazott jogkövetkezmény nem állt arányban a jogsértő magatartással.

[33] Az elsőfokú bíróság a kötelezettségszegés mértéke kapcsán azt is értékelése körébe vonta, hogy a felpereseknek hány órájuk maradt volna el abban az esetben, amennyiben 2022. szeptember 21-én és 29-én a sztrájkot választják. Jogszerű sztrájk esetén ugyanis nincs lehetőség a munkabeszüntetés szankcionálására. A sztrájk során a nem végzős osztályok tanóráinak 50 %-át, a végzős osztályok tanóráinak 100 %-át kellett volna megtartani. Eszerint az I. rendű felperesnek az előbbi két napon összesen 1 tanórája lett volna egy végzős osztállyal, a III. rendű felperesnek összesen 6 órája lett volna végzősök számára, a IV. rendű felperesnek 5, az V. rendű felperesnek pedig összesen 1 órája lett volna. Sztrájkban való részvétel esetén az I. rendű felperesnek 2022. szeptember 21-én, 29-én, valamennyi osztályt figyelembe véve, összesen 4 órát kellett volna megtartania, a III. rendű felperesnek 8 órát, a IV. rendű felperesnek 7 órát, az V. rendű felperesnek 4 órát kellett volna megtartania. Ez alapján nem volt igazolt, hogy a felperesek mulasztása a tanulók érdekeinek olyan fokú veszélyeztetésével járt, ami megalapozta a jogviszonyuk azonnali hatállyal történő megszüntetését. Ezt alátámasztotta tanúl igazgató tanúvallomása is, amely szerint a felperesek elbocsátását követően sokkal több óra maradt el és nagyon nehéz volt a pótlásuk. Mindezek alapján téves volt a diákok érdekeire, jogaik veszélyeztetésére vonatkozó hivatkozás. A rendkívüli felmentéseket a kötelezettségszegés jelentős mértéke hiányában jogellenesek, ezért az elsőfokú bíróság a kereset szerint kötelezte az alperest az I., III., IV. és V. rendű felperesek részére a felmentési időre járó távolléti díj és a végkielégítés megfizetésére.

[34] Az Mt. 7. § (1) bekezdése alapján nem találta bizonyítottnak a joggal való visszaélést. A felpereseknek a kereseti állításuk alapján azt kellett igazolniuk, hogy az alperes ártó szándékkal, a véleményük elfojtása érdekében, a pedagógusok megfélemlítése céljából alkalmazott rendkívüli felmentést, tehát ténylegesen nem az írásban közölt indokok alapján.

[35] törvényes képviselő1 alperesi törvényes képviselő akként nyilatkozott, hogy a felperesek mulasztása volt a leg súlyosabb a 2022. szeptemberi kimutatás szerint, ezért döntött az ő jogviszonyuk megszüntetéséről. Önmagában az a tény, hogy voltak az alperes irányítása alá tartozó olyan gimnáziumok, ahol 2022 decemberében sokkal több órát mulasztottak a pedagógusok polgári engedetlenség következtében, még nem bizonyította aggálytalanul a joggal való visszaélést. Ez alapján a bíróságban nem alakult ki az a meggyőződés, hogy a munkáltató nem a kötelezettségszegés súlya, hanem a felperesek által megjelölt és a jog által meg nem engedett okból döntött a jogviszonyuk megszüntetéséről. Bizonyítékok hiányában, pusztán felperesi feltételezésekre alapítva nem lehetett joggal való visszaélést megállapítani. Az a tény, hogy a felperesek nem kaptak végkielégítést és felmentési időre járó juttatást nem eredményezett joggal való visszaélést, mert a jogszabály alapján rendkívüli felmentés esetén erre nincs lehetőség. Az sem adott alapot joggal való visszaélés megállapítására, hogy a rendkívüli felmentések előtt az alperes nem kérte ki az intézményvezető véleményét, illetve egyetértését. Az Nkt. 61. § (6) bekezdése rendkívüli felmentés esetén nem tartalmaz ilyen követelményt.

[36] Az elsőfokú bíróság a felek által megjelölt további tanúk meghallgatására irányuló indítványokat mellőzte, mivel azok az ügy érdemi elbírálását a lefolytatott bizonyítás adataira figyelemmel nem befolyásolták. A IV. rendű felperes a jubileumi jutalom megfizetésére irányuló keresetétől a per időtartama alatt elállt, ezért erről nem kellett érdemben határozni.

[37] A pertárgy értékét 35.269.444 forintban határozta meg. Megállapította, hogy a felperesek 79,3 %-ban pernyertesek lettek. Az alperest a Pp. 81. §, 82. § és 83. § (2) bekezdése alapján kötelezte a felperesek perköltségének a megfizetésére a felperesek pernyertessége arányában.

A felperesek fellebbezése

[38] A felperesek fellebbezése az elsőfokú ítélet indokolását érintette, az elsőfokú bíróság érdemi döntését, annak helytálló voltára hivatkozva, nem vitatták. A rendelkező részben foglalt döntés érintése nélkül kérték az ítélet indokolásának a módosítását, illetve kiegészítését. A sérelemdíjat elutasító ítéleti rendelkezés ellen nem éltek fellebbezéssel. Fellebbezésükben a Pp. 279. § (1) bekezdése, 346. § (4), (5) bekezdése, továbbá a Pp. 522. § (1), (2) bekezdése megsértését állították.

[39] Az I. rendű felperes tekintetében vitatták a 2022. szeptember 21-ei sportversennyel kapcsolatos ítéleti megállapítást. tanúl iskolaigazgató a tanúvallomásában nemcsak azt mondta, a versenyre kíséréssel nem az I. rendű felperes volt megbízva, hanem azt is, hogy szokás szerint két pedagógus kísérte versenyre a diákokat. Az órátartási kötelezettséggel kapcsolatban az elsőfokú bíróság az alperes bizonyítási érdekéről tájékoztatta a feleket. A 2023. december 5-i tárgyaláson (24. sorszámú jegyzőkönyv) anyagi pervezetést adott, amelyben az alperes érdekébe tartozónak tekintette annak bizonyítását, hogy a felperesek hány órát nem tartottak meg. A kioktatás szerint, amennyiben a felperesek vitatják a KRÉTA rendszer adatait, a mulasztások igazolása az alperes terhére esik.

[40] Nem az volt a kérdés, hogy az I. rendű felperes elkísérte-e a gyerekeket a versenyre, ezt ugyanis az alperes sem vitatta. Arról kellett állást foglalni, hogy ezzel megszegte-e a rendelkezésre állási kötelezettségét. Az I. rendű felperes nyilatkozata szerint ezen a napon mindenképpen elmaradt volna 3 órája a versenyre kísérés miatt. A munkáltató rendelkezésére állt, mivel az aznapi órák elmaradására nem a polgári engedetlenség, hanem a verseny miatt került sor. tanúl nem állította, hogy nem kísérte el a diákokat, pusztán azt mondta, aznap ez nem az ő feladata volt, illetve a tanú erről nem tudott. Mindezek alapján az alperesnek kellett volna bizonyítania a Pp. 522. § (2) bekezdésére figyelemmel, hogy mi alapján állította a rendelkezésre állási kötelezettség megszegését. A KRÉTA rendszer adatait

össze kellett volna vetni a nem vitatott felperesi állításokkal. Ennek hiányában az alperes nem bizonyította a rendelkezésre állási kötelezettség megszegését.

[41] A felperesek vitatták a IV. rendű felperes esetében a mentorált órákkal kapcsolatos kötelezettségsszegést is 2022. szeptember 21. és szeptember 29. napját illetően. Az igazgató tanúvallomása alátámasztotta, van olyan helyzet, amikor a pedagógus nincs bent az órán, mert a mentorált tanárt olyan szituáció elé is állítani kell, amikor egyedül van a diákokkal. A 24. sorszámú jegyzőkönyvben közölt anyagi pervezetésre, illetve az Mt. 522. § (2) bekezdésére, a Kjt. 33/A. § (2) bekezdésére, továbbá a IV. rendű felperes vitatására tekintettel az alperesnek kellett igazolnia; az a tény, hogy a mentor tanár egyedül tartott órát, felperesi mulasztásnak minősült. Az alperesnek kellett bizonyítani az együttműködési kötelezettségre is figyelemmel, hogy miben nyilvánult meg a közalkalmazotti jogviszonnyal kapcsolatos kötelezettségek megszegése.

[42] tanú2 tanúvallomása azt támasztotta alá, hogy figyelték arra, a napi 3 órát, illetve a végzősök óráinak 100 %-át megtartsák. A tanú vallomása alátámasztotta a IV. rendű felperes perbeli előadását arról, hogy a végzősök óráit megtartotta a hospitálás keretében oktató tanár útján. A helyes ítéleti megállapítás ezért az lett volna, hogy polgári engedetlenség hiányában sem vett volna részt a IV. rendű felperes a mentortanár által megtartott órán, mert ez volt a mentorálás normál rendje. Az alperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy a IV. rendű felperes szándékosan nem tartotta meg az óráit, holott azokon személyesen ott kellett volna lennie. A mentortanár a tanórákat nem vitatottan megtartotta. Az elsőfokú ítélet indokolása ellentmondásos, mert a bíróság az alperes terhére róta, hogy nem konkretizálta a munkavégzési kötelezettség, illetve a rendelkezésre állási kötelezettség pontos tartalmát, konkrétumok hiányában mégis bizonyítottnak találta a IV. rendű felperes kötelezettségsszegését.

[43] A felperesek vitatták azt az ítéleti megállapítást, hogy a 2022. szeptember 9-i, illetve 13-ai alperesi levél, továbbá az illetmény megvonása nem minősült hátrányos jogkövetkezménynek és azt nem kellett figyelembe venni a kétszeres értékelés tilalma körében. Érvelésük szerint ezek a levelek a tartalmuk alapján munkáltatói figyelmeztetések voltak, azt senki nem tekintette figyelemfelhívásnak. Azzal szemben bírósági úton jogorvoslatot is kezdeményezhettek volna. A levél a munkáltató fegyelmezési eszköze volt, amit alátámaszt, hogy az alperes azt rögzítette, további polgári engedetlenség esetén rendkívüli felmentést fog alkalmazni. Mindezek alapján tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperesi nyilatkozat nem minősült munkáltatói figyelmeztetésnek.

[44] Az alperes teljes munkanapokra, tehát nem csak a perrel érintett tanítási órákra eszközölt illetménylevonást, annak ellenére, hogy a felperesek ehhez nem járultak hozzá. A figyelmeztetéshez, tehát hátrányos jogkövetkezmény is kapcsolódott. Az elsőfokú bíróság érvelésével szemben az illetményelvonás, például az igazságügyi alkalmazottak, az ügyészek vagy a bírók esetében fegyelmi jogkövetkezmény. Az Mt. pedig nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint a munkáltató igazolatlan távollét esetén, az Mt. 161. §-a ellenére

bérlevonást alkalmazhat. A rendelkezésre állási kötelezettség elmulasztása esetén fegyelmezési eszközöket lehet alkalmazni, amennyiben a munkaszerződés vagy a Kollektív Szerződés ezt lehetővé teszi. A perbeli esetben azonban az alperesnek erre nem volt lehetősége. A figyelmeztető levél és az illetményelvonás hátrányos jogkövetkezmény volt, ezért a rendkívüli felmentések emiatt is jogellenesek voltak.

[45] Azt is figyelembe kellett venni, hogy a felperesek a rendelkezésre állási kötelezettségüket nem szegték meg, mivel mindegyikük az iskolában tartózkodott a polgári engedetlenség idején. A tanórán kívüli feladataikat ellátták, illetve a II. rendű felperes a tanóráit is megtartotta. Ebben a körben kérték figyelembe venni az elsőfokú eljárás során előterjesztett részletes jogi és ténybeli érvelésüket a pedagógusok munkaidejéről, annak összetételéről, a tanórai és tanórán kívüli munkafeladatokról. Ezeket a jogszabály taxatív módon sorolja fel. Ezért nem volt alapos a rendelkezésre állási kötelezettség megszegésére vonatkozó elsőfokú ítéleti következtetés.

[46] Az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a munkáltató által eltűrt gyakorlat kérdését. tanúl tanúvallomása azt támasztotta alá, hogy az alperes olyan gyakorlatot szankcionált rendkívüli felmentésekkel, amit korábban kifejezetten eltűrt. Ez pedig a bírói gyakorlat alapján nem képezheti a jogviszony megszüntetés okát. A felperesek ebben a körben is fenntartották az elsőfokú eljárás során előadott érvelésüket.

[47] Az egyenlő bánásmód megsértése körében is vitatták az elsőfokú bíróság döntését a sérelemdíjhoz kapcsolódó rendelkezés kivételével. Érvelésük szerint az elsőfokú ítélet indokolása nem koherens. Az elsőfokú bíróság téves következtetésekre jutott, mivel a bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható az egyenlő bánásmód megsértése. A helyes ítéleti megállapítás szerint igazolták a védett tulajdonságukat, amit a közoktatás helyzete miatt kinyilvánított politikai véleményük jelentett. Az elsőfokú bíróság nem látott igazoltnak olyan ésszerű indokot, amely a rendkívüli felmentéseket, mint hátrányokat megfelelően alátámasztaná, mivel több olyan pedagógus volt, akik polgári engedetlenség során a felperesekhez képest nagyobb óraszámot mulasztottak, mégsem bocsátották el őket. Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolása teljességével kapcsolatos követelményeket is megsértette, mert nem indokolta a döntését minden érvrendszerre kiterjedően. Megállapította, hogy rejtve maradt a felperesek elbocsátásának az indoka, viszont ezzel ellentétben áll az a következtetés, hogy az indok nem lehetett a felperesek politikai véleménye. Abban az esetben, ha az elbocsátás indoka nem ismert, akkor a politikai véleményt, mint indokot sem lehetett volna kizárni. Az sem teszi kizárhatóvá az egyenlő bánásmód sérelmét, amennyiben van azonos védett tulajdonsággal rendelkező személy, akit nem ért hátrány. Mindezek miatt tévesen jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy az egyenlő bánásmód követelményének a sérelme nem állapítható meg.

[48] Az elsőfokú bíróság nem megfelelően alkalmazta az Ebktv. -ben előírt bizonyítási szabályokat. A köztudomású tényekre és a tanúk egybehangzó vallomására figyelemmel bizonyossággal megállapítható, hogy a felperesek politikai véleménynyilvánítása összefüggött az elbocsátásukkal, az alperes emiatt alkalmazott-e velük

szemben megtorlást. Az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a felpereseket nem a politikai véleményük miatt érte hátrány, hiszen nem a mulasztott óraszám volt az alapja az elbocsátásuknak. Jogszerű indok hiányában a politikai vélemény miatti elbocsátást az alperes nem cáfolta. A Kúria Mfv.VIII.10.120/2022/4. számú ítéletében kifejtettek jelen ügyben is alkalmazhatók voltak.

[49] Az Egyenlő Bánásmód Hatóság 288/2/2010. (IV. 09.) TT. számú állásfoglalásában kifejtettek alapján az átsugárzó diszkrimináció is megállapítható volt. Ez akkor valósul meg, ha nem csak a védett tulajdonsággal rendelkező személyt, hanem a vele valamilyen közvetlen kapcsolatban lévő más személyt is hátrány ér az eredeti védett tulajdonság alapján. Köztudomású tény, hogy az V. rendű felperes a mozgalom1 életre hívója, egyik vezetője, a polgári engedetlenségi mozgalom vezéralakja volt. A politikai véleménynyilvánítása miatt az alperes a figyelmeztetésben elbocsátással fenyegette meg, majd az ezt követő aktivitást rendkívüli felmentéssel torolta meg. A hátrány nemcsak az V. rendű felperest érintette, hanem a vele teljes szolidaritást vállaló többi felperest is. A jogviszonyok megszüntetésére a felperesek politikai véleménye miatt került sor, egyértelmű az összefüggés. Azért éppen a jelen perbeli felpereseket bocsátották el, mert az V. rendű felperes, mint a tiltakozások egyik országosan ismert megtestesítője jogviszonyát akarták megszüntetni. Mivel ő volt az ötödik legtöbb órát mulasztó pedagógus, a vele szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés áldozata lett, a nála többet mulasztó másik négy felperes. A felperesek a fellebbezésükben fenntartották a saját védett tulajdonságuk, azaz a politikai véleményük miatti hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos érvelésüket is.

[50] A joggal való visszaélés körében is az elsőfokú ítélet indokainak a megváltoztatását kérték. Az elsőfokú ítélet szerint a polgári engedetlenség révén egyértelműen kinyilvánították a politikai véleményüket, emiatt nem fogadható el, hogy azért őket bocsátották el, mert ők mulasztották a legnagyobb óraszámot. Az elbocsátás alapja nem a tényleges mulasztás, hanem az engedetlenségi listára történt feliratkozás volt. Az alperes erről a listáról válogatta össze azokat, akiket rendkívüli felmentéssel elbocsátott. Ez teremtette meg a szoros oksági kapcsolatot a polgári engedetlenség és a jogviszonyok megszüntetése között. Az elsőfokú ítélettel szemben jelentősége volt annak is, hogy a jogviszony megszüntetése esetére az intézmény vezetőjének véleményezési jogköre volt. Az alperes ezt szándékosan nem vette figyelembe, mivel egyéb érdekelt⁴⁵ a bérlevonásnál súlyosabb szankcióval nem értett egyet. Az elbocsátások előtt az igazgató véleményét ki sem kérték, ezért az intézkedések az igazgató véleménye elfojtására irányultak, továbbá a polgári engedetlenség útján történt véleménynyilvánítások megtorlására, illetve elfojtására.

Az alperes fellebbezése

[51] Az alperes elsődleges fellebbezési kérelmében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte, annak ténybeli és jogi alaptalanságára hivatkozva. A másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítására irányult a keresetnek helyt adó ítéleti rendelkezések tekintetében. Az alperes fellebbezése érintette a

perköltségre vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezéseket is, elsődlegesen annak megváltoztatása, másodlagosan annak hatályon kívül helyezése iránt.

[52] Az alperes a fellebbezését a Pp. 369. § (1) és (3) bekezdés a), c) és d) pontjaira, továbbá a Pp. 380. § c) pontjára, 381. §-ára, és 383. § (2) bekezdésére alapította. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből okszerűtlen és alaptalan következtetésekre jutott, az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hibás döntést hozott. Mindezzel megsértette a Kjt. 33/A. § (1) bekezdés a) pontját, (2) és (3) bekezdését, az Mt. 52. § (1) bekezdés b) és c) pontját, 56. §-át, az Nkt. 45. §-át, illetve tévesen mellőzte a Kjt. 39. § (2) bekezdését, az Mt. 6. § (1), (2), (4) bekezdését, 25. § (6) bekezdését, 285. § (3) bekezdését, és az Nkt. rendkívüli felmentések idején hatályban volt 3. § (3) bekezdését, 24. § (3) bekezdését, és 62. § (1), (5) és (6) bekezdését.

[53] A tényállás pontosítása, illetve kiegészítése indokolt amiatt, mert a munkajogi intézkedéseket megelőzően a munkáltatói jogkör gyakorlójának nem volt tudomása az V. rendű felperes ítéleti tényállásban rögzített tevékenységéről, továbbá a polgári engedetlenségi mozgalom mögött meghúzódó konkrét felperesi célokról. Az elsőfokú bíróság az elsődleges és harmadlagos kereseti kérelmek elutasítását illetően helyes döntést hozott. Ennek ellenére az Ebktv. 8. § j) pontja alapján a védett tulajdonság meghatározása hiányos volt.

[54] Az intézmények vezetői nem azért voltak adatszolgáltatásra kötelezettek a polgári engedetlenségben érintett pedagógusokról, mert az alperes tudomással bírt a tiltakozások céljairól. Az adatszolgáltatásra kizárólag azért került sor, mert a munkáltató nyilvánvaló érdeke volt, hogy tisztában legyen azzal, adott időpontban kik tagadják meg a munkavégzést. Ennek nem volt köze az engedetlenségek véleményéhez. Az elsőfokú bíróság nem rögzítette az ítéleti tényállásban, hogy a 2022. szeptember 5. napjára vonatkozó közleményt a II. rendű felperes kivételével valamennyi felperes aláírta. Ennek azért van jelentősége, mert az aláíró pedagógusok abban úgy nyilatkoztak, nem fognak oktatási-nevelési tevékenységet végezni a polgári engedetlenséggel érintett munkanapokon. Vállalták az ezzel kapcsolatos hátrányos következményeket és tisztában voltak azzal, hogy szabályszegő módon járnak el. Pontosítani szükséges az ítéleti tényállást, mert a 2022. szeptember 13-i polgári engedetlenségben, helyesen a IV. és V. rendű felperesek nem vettek részt. Iratellenes megállapítás, hogy a szeptember 21-i és 29-i polgári engedetlenségben a II. rendű felperes nem vett részt, az e napokra vonatkozó nyilatkozatokat ugyanis aláírta, ebből következően az engedetlenségben is részt vett.

[55] Az elsőfokú bíróság alaptalanul állapította meg, hogy a II. rendű felperes a szeptember 21-i és szeptember 29-i tanóráit megtartotta. Szeptember 21-én a 6. órában egyéb érdekelt⁵² pedagógus helyettesítette, amit az órarenddel bizonyított. tanú² tanú sem állította, hogy a II. rendű felperes az előbbi két napon valamennyi óráját megtartotta. Ilyen nyilatkozatot a II. rendű felperes sem tett, mivel nem állította, hogy szeptember 29-én eleget tett az órátartási kötelezettségének. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt lehetett megállapítani, hogy a II. rendű felperes a szeptember 13-i, 21-i és 29-i polgári engedetlenségi listára feliratkozott, 2022. szeptember 13-án nem volt órája, 21-én és 29-én az órarend szerint

hét-hét órája volt és 21-ére vonatkozóan nem lehet pontosan megállapítani, hogy hány órát tartott meg. A KRÉTA rendszer adatait bizonyítékként kellett figyelembe venni. Az egyértelműen azt tartalmazta, hogy ezeken a napokon a II. rendű felperest tanú² és egyéb érdekelt⁵² helyettesítette. Ezzel ellentétes adatot a II. rendű felperes nem hozott az alperes tudomására. Az ítéleti tényállás kiegészítésre szorul, mivel 2022. szeptember 13. napján valóban nem volt tanórája a II. rendű felperesnek, de nem vitatottan ezen a napon otthon tartózkodott.

[56] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a tényállást részben tévesen, illetve nem bizonyított állítások alapján állapította meg, ezért alaptalan a rendkívüli felmentés jogellenességével kapcsolatos döntése. Súlyos visszaélésre adhat alapot, ha a Kjt. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése körében nem kap munkajogi védelmet az az intézkedés, amely a foglalkoztatott nyilatkozatán alapul. A II. rendű felperes a személyes meghallgatása során megerősítette, 2022. szeptember 13., 21. és 29. napjaira külön-külön nyilatkozott arról, hogy nem fogja felvenni a munkát. Ezt a nyilatkozatot eljuttatták az alpereshez, a II. rendű felperes pedig nem élt a munkáltató irányában olyan közléssel, hogy az előzetes bejelentéséhez képest meggondolta magát és eltérően fog eljárni. Ilyen közlés az iskola igazgatójához sem érkezett. tanú¹ tanúvallomása szerint úgy kezelte a polgári engedetlenséget aláíró pedagógusokat, hogy az adott napon nem elérhetőek, vagyis a helyettesítendő pedagógusok között tartotta őket számon. Az igazgató nem tudott felidézni olyan esetet, amikor a feliratkozást követően, valaki meggondolta magát. Arra pedig nem lehet jogot alapítani, hogy tanú² igazgató-helyettes, aki nem gyakorolt munkáltatói jogkört, mit tudott a II. rendű felperes óratartásáról.

[57] A 2022. szeptember 13-i eseményeket illetően annak volt jelentősége, hogy a II. rendű felperes aláírta a polgári engedetlenségre vonatkozó nyilatkozatot. Az Nkt. rendkívüli felmentés idején hatályos 62. § (1), (5) és (6) bekezdése alapján a pedagógusnak nem csak a tanórák megtartása jelentette a munkaköri feladatait. A kötelezettség kiterjedt a nevelésoktatást előkészítő, azzal összefüggő feladatokra, a tanulók felügyeletére, eseti helyettesítések ellátására. Ebből következően a II. rendű felperest is terhelte munkavégzési, rendelkezési állási kötelezettség. Eltérő értelmezés esetén nem lett volna jelentősége a munka megtagadására irányuló előzetes nyilatkozatoknak. A II. rendű felperes a bejelentett munkamegtagadással ismerte el, hogy voltak az adott napokra munkajogi kötelezettségei és ezek ellátását előzetesen megtagadta. 2022. szeptember 13-án semmilyen, a munkakörébe tartozó munkát nem végzett, mivel úgy nyilatkozott, hogy ezen a napon otthon tartózkodott. 2022. szeptember 21-én és 29-én nem csak óratartási kötelezettsége volt, hanem egyéb, az Nkt.-ban rögzített feladatai is. A polgári engedetlenségben résztvevő pedagógusokkal semmilyen módon nem lehetett számolni az adott napon, mivel a munkát megtagadták. Az igazgató a nyilatkozatot aláíró pedagógusokat helyettesítés szempontjából sem vette figyelembe, ez különböztette meg őket a sztrájkoló pedagógusoktól. Velük ellentétben a sztrájkban résztvevő pedagógusoknak voltak kötelezettségeik, a munkahelyükön kellett tartózkodniuk, az elégséges szolgáltatás teljesítése érdekében akár munkavégzésre is lehetett kötelezni őket. A munkavégzés megtagadását a teljes munkanapra nem lehetett úgy értelmezni, hogy a felperesek a munkáltató rendelkezésére álltak és munkát végeztek. A II. rendű felperes nem állította a perben, hogy szeptember 29-én maradéktalanul eleget tett az óratartási kötelezettségeinek. Ezt a per egyéb adatai mellett tanú² tanúvallomása sem igazolta. A tanú nem állította, hogy szeptember 21-én és 29-én a II. rendű felperes

valamennyi óráját megtartotta. Valójában ezeken a napokon minden, a II. rendű felperest érintő óraadat hamisan lett rögzítve a KRÉTA rendszerben.

[58] Mindezekre tekintettel a rendkívüli felmentés e napok tekintetében sem minősült valótlanak, függetlenül az órartartási kötelezettség esetleges teljesítésétől. A II. rendű felperes a rendkívüli felmentésben megjelölt munkanapokon megsértette a munkaköre ellátásához kapcsolódó kötelezettségeit. Ezen kívül azt a bírói gyakorlatot is alkalmazni kellett, amely szerint akár egyetlen jogszerű indok is megalapozhatja az alkalmazott munkajogi szankció jogszerűségét.

[59] Az elsőfokú bíróság a Pp. 2. § (2) bekezdése megsértésével hiányosan indokolta a döntését, mert nem vizsgálta teljeskörűen az alperes 2023. október 24-i előkészítő iratában kifejtett érvelését. A II. rendű felperes megszegte az Mt. 6. § (2) bekezdésében rögzített tájékoztatási és együttműködési kötelezettségét, hiszen nem jelezte, hogy az előzetes nyilatkozata ellenére az óráit mégis megtartja. Emellett az Mt. 6. § (1) bekezdése is alkalmazandó volt. A II. rendű felperes nem alapíthatott jogot a saját felróható magatartására, mivel a nyilatkozatának megfelelő magatartásában a másik fél okkal bízhatott. Az alperes alappal várhatta el, hogy a saját bejelentéséhez képest eltérő magatartásáról tájékoztatást adjon.

[60] Az elsőfokú bíróság alaptalanul rögzítette az ítéletében, hogy a jogviszony megszüntetését megelőzően a munkáltatónak külön vizsgálni kellene a munkavállalói nyilatkozatok hitelességét. Ilyen kötelezettség a munkajogi szabályokból nem következik. Az sem elvárható, hogy a munkavállaló írásbeli nyilatkozatát a munkáltató megkérdőjelezze. Ezen kívül az alperes nem csupán a pedagógusok nyilatkozataiban foglaltakat vette figyelembe, hanem a KRÉTA adatait is. Az teljeskörűen alátámasztotta a rendkívüli felmentések indokolását. Az elsőfokú bíróság úgy hárította az alperes terhére a II. rendű felperes kötelezettségzegését, illetve annak következményeit, hogy figyelmen kívül hagyta a II. rendű felperestől elvárható magatartást.

[61] A tanórák megtartásán túli egyéb kötelezettségekre az elsőfokú bíróság nem tért ki az ítéletében. A polgári engedetlenséggel érintett napokon a felperesek munkamegtagadást jelentettek. Ezzel azt ismerték el, hogy azokon a napokon semmilyen, a munkakörükhöz kapcsolódó munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettségüknek nem fognak eleget tenni. Az I. rendű felperes a személyes meghallgatása során előadta, a nyilatkozat azt jelentette, hogy oktatási-nevelési tevékenységet aznap nem végeznek. Egyébként a felperesek a későbbiekben sem kifogásolták, hogy az alperes ezekre a napokra igazolatlan hiányzás okán nem fizetett számukra illetményt. Az adott munkanapra az illetmény megvonása összhangban állt az Nkt. 62. §-ával, mivel a munkavégzés megtagadása valamennyi pedagógusi tevékenységre kiterjedt. tanúl igazgató tanúvallomása alátámasztotta, hogy a munkaköri feladatok megtagadása szükségszerűen a rendelkezésre állási kötelezettség megtagadását is jelentette. Nem volt jelentősége annak, hogy az igazgató tanúvallomása szerint órartartás hiányában nem volt kötelező bent tartózkodni. Annak sem volt kiemelkedő jelentősége, hogy a II. és V. rendű felperesek az iskolában tartózkodásról miként nyilatkoztak a perben, mivel

valamennyien megtagadták a munkavégzést. A tanórák megtartásán kívüli további munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettségüket bizonyítottan megsértették. A rendkívüli felmentésben pedig, nem csak az órátartási kötelezettségre vonatkoztak.

[62] Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg, hogy a rendkívüli felmentések közléséhez képest, a 15 napon túli magatartások nem voltak vizsgálhatók. Az elsőfokú bíróság az előbbi megállapításaival a Pp. 2. § (2) bekezdése és 342. § (3) bekezdése megsértésével a kereseten is túlterjeszkedett, mivel a felperesek kizárólag a szeptember 5-i és 13-i eseményekkel kapcsolatban vitatták a szubjektív határidő megtartását. Az Mt. 25. § (6) bekezdésében foglalt szabályok értelmében a 15 napos határidőt nem a kézbesítéstől, hanem a postára adástól, vagyis 2022. szeptember 30. napjától kellett volna figyelembe venni a II. és V. rendű felperesek esetében. Emiatt is téves volt az elsőfokú bíróság ehhez kapcsolódó álláspontja. Az ítélet indokolásával kapcsolatos kötelezettség megszegését jelenti, hogy az elsőfokú bíróság nem jelölte meg, mely jogszabályt szegte meg az alperes azzal, hogy a II. rendű felperesre vonatkozó felmentési indok valótlan. Az indoklás ugyanis megfelelt a Kjt. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdés szabályainak. Az alperes megfelelően közölte, hogy miért értékelte minősített kötelezettségszegésnek a felperesek magatartását.

[63] Az alperes vitatta az elsőfokú bíróság döntését az I., III., IV és V. rendű felperesek vonatkozásában is azzal, hogy a kötelezettségszegés jelentős mértékével kapcsolatos fellebbezési érvelés a II. rendű felperesre is irányadó. A II. rendű felperes a többi felperessel azonosan kezelendő, mivel nem bizonyította, hogy eleget tett az órátartási kötelezettségének.

[64] A rendkívüli felmentés a munkáltatói fegyelmezési eszköztár legvégső eleme, a legsúlyosabb, minősített kötelezettségek szankcionálására. A munkáltatónak azt kell igazolnia a perben, hogy a szankció igazodik az annak alapjául szolgáló magatartás súlyához. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a törvényben meghatározott három konjunktív feltétel közül a harmadik, tehát a kötelezettségszegés jelentős mértéke nem állt fenn. Tévesen állapította meg azt is, hogy a 15 napos joggyakorlási határidőre tekintettel a rendkívüli felmentésekben rögzített egyes kötelezettségszegések nem voltak figyelembe vehetők, mivel alaptalanul tekintette a felperesek munkabeszüntetéseit külön-külön kötelezettségszegésnek.

[65] A polgári engedetlenség gyakorlására szervezett keretek között, a mozgalom1 keretein belül került sor. Azonos célok húzódtak meg az egyes munkabeszüntetések, munkamegtagadások mögött, amelyeket a felperesek az egyenlő bánásmód sérelme kapcsán részletesen is kifejtettek. Ennek során a pedagógusok összehangolták a tevékenységüket és tudatosan választották el magukat a sztrájkolóktól. Minden magatartásuk egynemű volt, azonos mozgalom keretében nyilvánult meg, ugyanannak a folyamatnak a része volt. Mindezekre tekintettel elfogadhatatlan az elsőfokú bíróság egyedi jogsértésekre vonatkozó álláspontja. A felperesek magatartása folyamatos kötelezettségszegést jelentett, amit az alperes következményekre vonatkozó figyelemfelhívását követően is folytattak. Mindezekre tekintettel a 2022. szeptemberében megvalósult, és a felmentésekben megjelölt valamennyi kötelezettségszegés érdemben vizsgálendő volt a perben. Az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes

érvelése ellentétben állt a bírói gyakorlattal is, mivel a joggyakorlásra előírt 15 napos határidő az utolsó kötelezettségszegés tudomásra jutásával veszi kezdetét. Valamennyi felperes esetében 2022. szeptember 29-én került sor az utolsó kötelezettségszegésre. Ezek vitathatatlanul azonos típusú magatartások voltak, ezért az alperes figyelembe vehette a 2022 szeptember teljes hónapra vonatkozó engedetlenségi aktivitást. Valamennyi felperes esetében megtartotta a 15 napos joggyakorlási határidőt, függetlenül a kézbesítés, közlés időpontjától. Ez utóbbi megsértésére egyébként a felperesek nem hivatkoztak.

[66] Az elsőfokú bíróság alapjaiban hibás és téves jogi érvelést fejtett ki az elmulasztott tanórákkal kapcsolatban. A KRÉTA rendszer és a heti órarendek adatai alapján, mind az öt felperes esetén megállapítható volt az elmulasztott tanórák száma a polgári engedetlenséggel érintett munkanapok vonatkozásában. Ezekről az elsőfokú bíróság teljes mértékben eltért, emiatt már önmagában sem lehetett megalapozott a döntése, függetlenül attól, hogy az I. rendű felperes esetében a szeptember 21-i versenyre kísérés, a IV. rendű felperes tekintetében pedig a kistanár órátartása vonatkozásában helyes megállapításokat tett.

[67] A 2022. szeptember 5-i munkabeszüntetést követő munkáltatói figyelemfelhívó levél nem ütközött a kétszeres értékelés tilalmába, mert nem minősült hátrányos jogkövetkezménynek. Az elsőfokú bíróság a tanórák számát és az egyéb körülményeket mégis tévesen vette figyelembe és tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a kötelezettségszegés nem érte el a jelentős mértéket. Anélkül hivatkozott a felperesek által betöltött életpálya hosszára, hogy ennek tartalmát kifejtette volna. Az elsőfokú bíróság azt sem vonta értékelése körébe, hogy a pedagógusi életpályához fokozott elvárások kapcsolódnak, amelyek éppen növelik a kötelezettségszegés súlyát, figyelemmel a Kjt. 39. § (2) bekezdésére, az Nkt. 3. § (3) bekezdésére, 24. § (3) bekezdésére, 45. §-ára, 62. § (1) bekezdésére, 63/D. § (1) bekezdésére és az Etikai Kódexre. A II. és V. rendű felperesek részmunkaidőben végeztek munkát, melyre tekintettel a mulasztásuk arányaiban felértékelődött.

[68] Az elsőfokú ítéletben figyelembe vett óraszámok amiatt is tévesek voltak, mert nem tartalmazták a szeptember 5-i és 13-ai mulasztásokat. Emellett azt is figyelembe kellett venni, hogy akár egyetlen tanóra elmulasztása is megalapozhatja a rendkívüli felmentést. A felperesek szándékosan szegték meg a kötelezettségeiket és a perbeli rendkívüli felmentésekre nem egyetlen tanóra elmulasztása miatt került sor. Az ezzel kapcsolatos alperesi hivatkozást is tévesen rögzítette az elsőfokú bíróság. A rendkívüli felmentések jogszerűsége szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy a felperesek álláspontja szerint felmentés kibocsátására is lehetőség lett volna.

[69] Nem volt ellentmondás abban, hogy az alperes irányítása alá tartozó más középiskolák pedagógusainak, akik szintén részt vettek a polgári engedetlenségi mozgalomban 2022 szeptemberében, nem szüntették meg a jogviszonyát. Jelen perben csak a felperesek magatartásának a megítéléséről kellett dönten. Ezért a jelentős mérték körében sem lehetett jelentősége annak, hogy a bíróság vagy az alperes miként vélekedik más

munkavállalók hasonló mulasztásairól, velük szemben miért nem került sor jogkövetkezmény alkalmazására. A jelentős mérték megítélése nem másokhoz viszonyítottan történik.

[70] A rendkívüli felmentések alkalmazása nem volt következetlen. Az elsőfokú eljárás során a 2023. december 12-i előkészítő iratában előadta a döntés szempontjait. Más pedagógusoknál egy, vagy legfeljebb kettő munkabeszüntetési napra került sor, a felpereseknél 3-4 ilyen munkanap volt megállapítható, ami az előírt munkaidő több mint 10 %-át jelentette, mindez mások esetében nem volt megállapítható. A felpereseknél volt a legmagasabb az elmulasztott tanórák száma. Részmunkaidő esetében ez arányaiban súlyosabbnak minősült. Minden összehasonlítás alapján a felperesekhez kapcsolódó számadatok voltak a legmagasabbak. Amennyiben az alperes valamennyi polgári engedetlenséget tanúsító közalkalmazottal azonos szankciót alkalmazott volna, nem tudta volna tovább működtetni az oktatási intézményeket. Értelmezhetetlen az elsőfokú bíróság megállapítása, hogy pusztán azért, mert másokat nem bocsátott el, ebből az következett, hogy az alperes nem tartotta rendkívüli felmentést megalapozó kötelezettségszegésnek a felperesek magatartását. Az elsőfokú ítéletből nem vezethető le, hogy a bírói jogértelmezés alapján mi volt az alperes mozgástere, mi lett volna jogszerű munkáltatói magatartás.

[71] Az MK 95. számú állásfoglalás és az ahhoz kapcsolódó bírói döntés azt támasztja alá, hogy a munkáltató az azonos munkaügyi szabályszegést megvalósító foglalkoztatottak tekintetében, az alkalmazandó szankciót illetően mérlegelhet. Ennek során célszerűségi szempontokat is figyelembe vehet, aminek a vizsgálata azonban meghaladja a munkaügyi per kereteit. Nem vitatható, hogy a munkáltató a mérlegelési jogköre részeként eltérően ítélni meg ugyanazon kötelezettségszegéseket. Mindezen túl a perben igazolt számadatokkal sem állt ellentétben az alperesi törvényes képviselő nyilatkozata, amely szerint, akiknek kevesebb óraszámra maradt el polgári engedetlenség miatt vagy kevesebbszer vett részt polgári engedetlenségben, azok esetében nem került sor a jogviszony megszüntetésére. Amennyiben lett volna a felperesekétől nagyobb mulasztás, úgy feltehetőleg annak is elbocsátás lett volna a következménye. Az alperes nyilatkozataiban tehát nem volt ellentmondás. A felmentésekre 2022. szeptember 30-án került sor. Ezért a jogszerűség körében az a tény, hogy más foglalkoztatottak ezt követően milyen időtartamban vettek részt polgári engedetlenségben, annak volt-e bármilyen következménye, nem lehetett jelen per tárgya. Az alperesnek nem volt módja a szeptember 30-a utáni engedetlenségeket értékelni az ezen a napon megtett jognyilatkozatában. A perbeli eseteken kívül még két további pedagógus jogviszonyát is megszüntette 2022 novemberében rendkívüli felmentéssel, ami igazolja, hogy az elmulasztott óraszámok alapján került sor az elbocsátásokra. A kiválasztás szempontjai, tehát az elsőfokú bíróság megállapításával szemben, nem maradtak ismeretlenek. A konzekvens alperesi előadásokat, okiratok és egyéb kimutatások támasztották alá. A rendkívüli felmentés azért a felpereseket érintette, mert az ő kötelezettségszegéseik voltak a legsúlyosabbak.

[72] Az elsőfokú bíróság döntésével szemben, csekély jelentőséget lehet tulajdonítani a normaszegés méltányolható okainak és nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy szándékos volt a felperesek magatartása és ismerték a lehetséges következményeket. Ennek ellenére a munkáltató figyelemfelhívását követően visszatérően folytatták a polgári engedetlenséget, holott lehetőségük volt a munkabeszüntetés törvényes módjára is. Magatartásukat nem menti, hogy a véleménynyilvánítási jogukkal éltek, hiszen a véleményüket más módon is kifejezhették volna. Csekély jelentősége volt, hogy a

munkamegtagadási szándékukat előzetesen bejelentették. Az alperesnek a tényleges jogsértéshez kellett igazítania a szankciót, a felek jogviszonyán kívüli sérelmeket nem vonhatta értékelése körébe. Az pedig jelen munkaügyi per keretein kívül eső körülmény, hogy a bíróság álláspontja szerint a felperesek jelentős problémákra reagáltak.

[73] Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul vizsgálta, hogy jogszerű sztrájk esetén hány órája maradt volna el a felpereseknek. A felperesek nem a sztrájkban vettek részt, ezért magatartásuk megítélése nem alapulhatott a sztrájk szabályain. A rendkívüli felmentés a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettség megszegésén alapult, mindezt felerősítette a tanulók érdekei, jogai veszélyeztetése és az, hogy a felperesek tudatosan döntöttek a sztrájk mellőzése mellett. Nem volt jelentősége annak sem, hogy az intézményigazgató szerint mennyire volt nehéz a felperesek pótlása. Az alperesnek azt kellett figyelembe vennie, hogy a polgári engedetlenség folytatása esetén további órák maradtak volna el. A felperesek felmentése egy válaszreakció volt a munkáltató részéről, és ennek következtében tervezhetővé vált hosszabb távon a pótlásuk. Munkáltatóként arra kellett reagálni, hogy a polgári engedetlenség egy parttalan munkabeszüntetést vetített előre szemben a sztrájjal, ami a még elégséges szolgáltatás biztonságának keretét ad. A polgári engedetlenség során semmi nem biztosította, hogy a tanulók a tankötelezettségüket teljesíteni tudják. Az alperes tehát a munkavállalói jogsértés súlyához, és nem az intézkedés esetleges következményeihez igazította a szankciót. Alappal tulajdonított jelentőséget annak, hogy a felperesek figyelemfelhívás ellenére sem hagytak fel a jogellenes munkabeszüntetéssel.

[74] A felperesek nemcsak az óratartási, hanem az egyéb munkavégzési, továbbá a rendelkezésre állási kötelezettségüknek sem tettek eleget. Saját nyilatkozatuk támasztotta alá, hogy 2022. szeptemberére több munkanapra megtagadták a munkát, amivel a legalapvetőbb munkajogi kötelezettségeiket szegték meg, ezért az alperes jogszerűen élt a szankcionálás lehetőségével.

[75] Az alperes az elsőfokú ítéletben meghatározott perköltség összegét is vitatta. Annak meghatározásakor az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azt a tényt, hogy az ítélet értelmében az alperes 20,7 %-ban pernyertes lett. Az elsőfokú eljárásra vonatkozóan 2.925.000 forintban számította fel a perköltségigényét. Ezért a felperesek által felszámított és a pernyertességük arányában meghatározott perköltségből a Pp. 83. § (1) bekezdése helyes alkalmazásával le kellett vonni az alperes pernyertességéhez igazodó perköltség összegét, így legfeljebb 2.725.125 forint + áfa összegben lehetett volna meghatározni a felpereseket megillető perköltség összegét.

[76] Az alperes az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó indokok körében a Pp. 279. § (1) bekezdése ügy érdemére kiható megsértését állította. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság részben iratellenesen, részben vitatott tartalmú okiratokkal szemben olyan tényeket állapított meg, amelyeket bizonyítékok nem támasztottak alá. Releváns tényeket egyoldalúan értékelt, több kérdésben a logika szabályait megsértve vont le következtetéseket. Amennyiben a bizonyítás kiegészítése indokolt vagy a bizonyítás eltérő jogi következtetésekre ad alapot, kérte alkalmazni a Pp. 381. §-át. A Pp. 2. § (2) bekezdése és

342. § (3) bekezdése megsértésén felül kérte figyelembe venni, hogy a II. rendű felperes esetében semmilyen jogszabályi hivatkozást nem tartalmaz az elsőfokú ítélet a jogellenesség körében.

Az alperes csatlakozó fellebbezése

[77] Az alperes a csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet indokolását vitatta. Érvelése szerint, mivel a felperesek a fellebbezésükben az elsőfokú ítélet indokolását valamennyi kereseti kérelem kapcsán vitatták, ebben a körben megnyílt a joga csatlakozó fellebbezés előterjesztésére. A felülbírálati jogkör tekintetében a Pp. 369. § (1) bekezdését, a (3) bekezdés a), c) pontjait, továbbá a 372. § (1) és (2) bekezdését és a 383. § (2) bekezdését jelölte meg.

[78] A Pp. 279. § (1) bekezdése megsértését azért állította, mert az elsőfokú bíróság a felperesek elsődleges és harmadlagos kereseti kérelmeit elutasító döntésében okszerűtlen megállapításokat tett és bizonyos kérdésekben téves következtetésekre jutott.

[79] Kérte figyelembe venni, hogy a felperesek a keresetükben nem jelölték meg, hogy az Ebktv. 8. § (1) bekezdés j) pontja alapján meghatározott védett tulajdonságuk politikai vagy más véleménynek minősül. Már az elsőfokú eljárás során is jelezte, hogy a kereseti kérelem nem pontos és ennek a bizonyítás szempontjából volt jelentősége. Az elsőfokú bíróság az előbbieik ellenére, a védett tulajdonságukat politikai véleményként kezelte és ekként vizsgálta a keresetet.

[80] Az elsőfokú bíróság tévesen következtetett az adatszolgáltatás tényéből arra, hogy az alperesnek tudomással kellett rendelkeznie a polgári engedetlenséghez kapcsolódó tiltakozássorozat, illetve az egyes felperesek konkrét céljairól. Ezzel szemben az alperesi törvényes képviselő perbeli nyilatkozatából levonható az a következtetés, hogy az adatszolgáltatást nem kötötte össze a polgári engedetlenségi tiltakozássorozattal, illetve annak céljaival. Kizárólag a munkaszervezés körében volt szükség arra, hogy információkat kapjon, ki, mikor, milyen mértékben tagadja meg a munkavégzést, mert az ehhez kapcsolódó munkaügyi szabályszegéseket kezelni kellett. Az alperesi törvényes képviselő és az alperes jogi képviselője egybehangzóan nyilatkoztak, ami összhangban volt a 2022. szeptember havi alperesi kimutatás adataival is. Az elsőfokú bíróság téves következtetésekre jutott a kiválasztás, vagyis a rendkívüli felmentések kibocsátásának szempontjait illetően is. A döntés alapja igazoltan a kötelezettségszegés súlya volt.

[81] Az elsőfokú bíróság ítélete hiányos, mert az egyenlő bánásmód megsértésére alapított kereset elutasítását az Ebktv. 7. § (2) bekezdés b) pontja mellett az is indokolta, hogy az alperes bizonyította Ebktv. 19. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltakat. A felperesek nem a perben megjelölt védett tulajdonságuk, hanem a rendkívüli felmentésekben megjelölt

minősített kötelezettségszegés miatt lettek elbocsátva. A jogviszonyuk megszüntetése tekintetében a véleményük nem bírt jelentőséggel. Az alperes, tehát megtartotta az egyenlő bánásmód követelményét. A perben pontos okot határozott meg a rendkívüli felmentések indokaként, egyezően az írásbeli indokolással, és ez a megvalósult mulasztás volt. A felpereseket a mulasztások ténye különböztette meg az összehasonlítható csoporthoz tartozó más pedagógusoktól, azoktól, akik velük azonos véleményen voltak, de nem tanúsítottak jogsértő magatartást, vagyis nem vettek részt a polgári engedetlenségben. A mulasztás mértéke, súlyossága külön is kiemelte a felpereseket a polgári engedetlenségek közül. Releváns volt, hogy az összehasonlítható csoporttal szemben a felperesek polgári engedetlenséghez kapcsolódó bejelentései eltértek a sztrájkolók követeléseitől. A csengetési rend, a heti órarendek, a tanúvallomások azt igazolták, hogy a felperesek által megvalósított mulasztás alapozta meg az eltérő bánásmódot, a véleménye kinyilvánítása miatt senkit nem ért hátrány. A felperesek rendkívüli felmentésben értékelt cselekményében a véleménynyilvánítás nem volt releváns, mivel az egy jogsértő magatartással kapcsolódott össze. Az alperes kizárólag ez utóbbit szankcionálta.

[82] A joggal való visszaélés körében az elsőfokú bíróság téves körülményeket is az értékelése körébe vont, amikor azzal kapcsolatos megállapításokat tett, hogy az alperes irányítása alá tartozó más oktatási intézményekben hány tanórát mulasztottak a pedagógusok, illetve 2022. decemberben milyen mértékű óraelmaradások voltak. Az alperes ezzel kapcsolatban fenntartotta az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait. A felperesek által becsatolt nyilatkozatokat nem az alperes irányítása alá tartozó oktatási intézmények pedagógusai tették, a további nyilatkozatok pedig nem a perbeli időszakra vonatkoztak. Amennyiben ezek az adatok relevánsak lehetnek, nem lett volna mellőzhető a bizonyítás lefolytatása. Azt is figyelembe kellett venni, hogy a perbeli jognyilatkozat megtételekor, vagyis 2022. szeptember 30-án az azt követő eseményeket az alperes nyilvánvalóan nem vehette figyelembe. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság a 2022. szeptember utáni polgári engedetlenségre vonatkozó adatokat is az alperes terhére értékelte azzal, hogy más közalkalmazottak jogviszonyát nem szüntette meg. E körben azonban bizonyítás hiányában nem állnak rendelkezésre tények arról, hogy ezek a munkamegtagadások milyen időtartamra terjedtek ki, milyen gyakoriságúak voltak, elmaradtak-e tanórák, az érintett pedagógusok kaptak-e figyelemfelhívást a munkáltatótól. Az elsőfokú bíróság a perben részt nem vevő harmadik személyek adatközlései alapján tett ténymegállapításokat és vont le azt a következtetést, hogy az alperes nem jogszerűen szüntette meg a felperesek közalkalmazotti jogviszonyát. Azt sem értékelte, hogy a felperesektől eltérő esetben is sor került rendkívüli felmentésre.

[83] A 2022. szeptember 30. napja utáni események nem relevánsak a felperesek jogviszonya megszüntetésének a jogszerűsége körében. Ugyanakkor a perben rendelkezésre álló bizonyítékokból egyértelműen levonható az a következtetés, hogy az alperes a kötelezettségszegés súlya alapján döntött a felperesek jogviszonya megszüntetéséről. Azért a felperesek jogviszonyát szüntették meg, mert ők voltak, akik a legtöbb alkalommal, illetve a legtöbb tanórát, munkaórát mulasztották. Az alperes vitatta továbbá az intézményvezető egyetértési jogával kapcsolatos ítéleti érvelést is, az elsőfokú eljárásban kifejtettek szerint.

[84] A fellebbezése jogszabályi indokait illetően előadta, hogy az Mt. 25. § (6) bekezdése a felperesek jogviszonyának megszüntetésekor még nem volt hatályban. Az alkalmazandó Mt. 26. § (6) bekezdése alapján azonban ugyanazok a következtetések vonhatók le, figyelemmel az EH2015.02.M.6 számú elvi határozatra is. Az azonnali hatályú felmondás, illetve a rendkívüli felmentés tekintetében a 15 napos szubjektív joggyakorlási határidő a jog gyakorlására és nem az intézkedés közlésére vonatkozik. Ezért az elsőfokú bíróság álláspontja nem volt jogszerű. A rendkívüli felmentéseket határidőben írásba foglalta és intézkedett azok közlése iránt is. A 15 napos határidő számítása szempontjából a 2022. szeptember 30-i időpont volt irányadó.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme

[85] A felperesek az alperesi fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték, az alperesi fellebbezést alaptalannak találták.

[86] Előadták, hogy az alperes fellebbezéséhez kapcsolódó kérdésekben a Pp. 279. § (1) bekezdése megsértése nem volt megállapítható, mert az elsőfokú bíróság nem köteles a tényállás részeként rögzíteni a fél által szubjektíven lényegesnek vélt tényeket, körülményeket. E tények elmaradása nem eredményezi az ítélet iratellenességét sem. Az alperes fellebbezésében kifejtettek valójában az alperes szubjektív álláspontját tartalmazzák, az érdemi döntés szempontjából nincs jelentőségük.

[87] Az alperesi törvényes képviselőnek tudomása volt a rendkívüli felmentések időszakában az V. rendű felperes mozgalomban kifejtett tevékenységéről, illetve a polgári engedetlenségi mozgalom mögött meghúzódó konkrét célokról. A felperesek ezt egyértelműen bizonyították, amellett, hogy az előbbi körülmények nyilvános és köztudomású tények is voltak. A józan ésszel is ellentétes, hogy egy tankerületi vezetőnek ne lett volna tudomása az országos pedagógus tiltakozások konkrét céljairól, a vezetőkről, hiszen ezzel kapcsolatban jelentéstételi kötelezettsége volt az oktatási intézményeknek. törvényes képviselő egyébként a közérdekű adatbekéréssel kapcsolatos eljárásban úgy nyilatkozott, hogy a polgári engedetlenségben résztvevő tanárokról nem vezettek listát. Ez a nyilatkozata jelen perben valótlannak bizonyult. A polgári engedetlenségre vonatkozó nyilatkozatok aláírásának, a felperesek magatartását illetően, azért nem volt jelentősége, mert az alperes nem erre hivatkozva szüntette meg a jogviszonyukat.

[88] A felperesek fenntartották a fellebbezési érvelésüket a II. rendű felperes órátartási kötelezettségei teljesítését illetően. Az alperesnek kellett volna bizonyítania a Pp. 522. §-a alapján, hogy milyen konkrét mulasztások történtek. A II. rendű felperes által előadottakat a többi felperes, továbbá az iskolaigazgató és az igazgatóhelyettes tanúvallomása is alátámasztotta. A II. rendű felperes a perben részletes magyarázatát adta, mi volt az indoka, hogy a polgári engedetlenségi listára feliratkozott, majd az óráit morális okokból megtartotta. Az elsőfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy a munkáltatótól a legsúlyosabb munkajogi

szankció előtt elvárható, hogy körültekintőbben járjon el és tisztázza a tényleges mulasztás kérdését. Ezzel szemben a tankerület vezetője, aki az iskola életében a korábbi időszakban semmilyen módon nem vett részt, a perbeli súlyos döntést megelőzően semmilyen módon nem tájékozódott, az iskola igazgatójával sem konzultált. Tárgy- és helyismeret nélkül, egy országosan egységes minta felhasználásával szüntette meg a felperesek közalkalmazotti jogviszonyát. A felperesek fenntartották, az alperes nem bizonyította egyéb érdekelt⁵² helyettesítésként való eljárását sem.

[89] Releváns körülmény, hogy az elsőfokú bíróság nem találta aggálytalan bizonyítéknak a KRÉTA rendszer adatait, mert nem lehetett tisztázni, az alperes módosította-e annak tartalmát. Az alperes megerősítette, hogy történt módosítás a KRÉTA rendszerben. Ezért annak csak szakértői bizonyítás esetén lehetett volna bizonyító erőt tulajdonítani, erre azonban az alperes indítványt sem tett. A KRÉTA rendszer adatait egyébként a II. rendű felperest illetően minden perbeli adat cáfolta. Az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésével szemben az alperes csupán állítja, de nem bizonyította azt, hogy a II. rendű felperes elmulasztotta a munkavégzési és a rendelkezésre állási kötelezettségét. Ezt alátámasztó bizonyíték nem áll rendelkezésre. A felperesek, az igazgató és a helyettese úgy nyilatkoztak, hogy a II. rendű felperes megtartotta az óráit, illetve tanításon kívüli munkát végzett, amire otthon is volt lehetőség. Az sem bizonyított, hogy amikor nem volt órája, nem végzett egyéb munkát. A II. rendű felperes esetében a kifejtettekre figyelemmel valótlan volt a rendkívüli felmentés indokolása.

[90] Az Mt. 6. §-ában előírt kötelezettségek az alperes vonatkozásában is irányadók. Az alperes nem próbálta meg tisztázni a jogviszonyuk megszüntetését megelőzően, hogy a felperesek pontosan milyen módon jártak el, milyen munkát végeztek a perbeli napokon. A tanórán kívüli magatartásnak amiatt sem volt jelentősége, mert a rendkívüli felmentések indokolása erre nem vonatkozott.

[91] A felperesek fenntartották a 15 napos joggyakorlási határidő körében kifejtetteket. A munkavégzés megtagadása négy önálló, egyedi, tehát nem folyamatos kötelezettségzegésként volt vizsgálható. Ezért alkalmanként kellett vizsgálni a 15 napos jogvesztő határidő megtartását. A bíróság e körben nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen, mivel volt részletes kereseti előadásuk, amiben azt állították, hogy a rendkívüli felmentés elkésett a közlés időpontjára figyelemmel.

[92] Az alperes perbeli érvelése szerint, kizárólag az óraszámokat vette alapul, semmilyen más körülményt nem értékelt. Az elsőfokú bíróság azonban helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes nemcsak az óraszámok alapján döntött, hanem olyan okok miatt is, amelyek a joggal való visszaélést, illetve a politikai véleménynyilvánítás miatt diszkriminációt is megalapozzák. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság helyesen vonta értékelése körébe a felperesek jogviszonyának időtartamát, szakmai előéletét, a polgári engedetlenség és a tiltakozások okát és célját, módját, továbbá azt a tényt, hogy a perbeli napokon a munkahelyükön voltak és a munkaköri feladataikat ellátták. Mindezt az arányosság mérlegelése során érdemben értékelni kell, tehát nem elegendő pusztán a mulasztás tényének

a vizsgálata. Álláspontjuk szerint egy több évtizedes pedagógusi jogviszony esetén egyetlen elmulasztott óra nem alapozhatja meg a jogviszony azonnali hatállyal történő megszüntetését.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme a csatlakozó fellebbezésre

[93] A felperesek előadták, hogy az alperesnek lehetősége volt önálló fellebbezést előterjeszteni az elsőfokú ítélet indokolásával szemben, ezért azt csatlakozó fellebbezés útján már nem vitathatta. A Pp. 373. § (1) bekezdése és 375. §-a alapján arra is hivatkoztak, hogy a fellebbezés indokai csak a fellebbezési határidőben változtathatók, módosíthatók. Ezért a csatlakozó fellebbezése azon része, ami a fellebbezés jogi érvelésének, a jogszabályi hivatkozásnak a módosítására vonatkozott, érdemben nem értékelhető a felülbírálat során.

[94] Az alperes csatlakozó fellebbezését érdemben is megalapozatlannak találták. Hivatkoztak a 2022. október 27-i kereseti kérelmükre, amelyben részletesen és pontosan kifejtették, hogy az Ebktv. mely rendelkezése alapján állították az egyenlő bánásmód megsértését. Eleget tettek a védett tulajdonsággal és az elszenvedett hátránnyal kapcsolatos tényállítási és valószínűsítési kötelezettségüknek. Ezzel kapcsolatban nemcsak tényelőadást tettek, hanem okirati bizonyítékokat is csatoltak. A mozgalommal kapcsolatban is részletesen előadták az ügygel kapcsolatos releváns körülményeket.

[95] Az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörébe tartozott annak vizsgálata, hogy törvényes képviselői tankerületi igazgató, miről rendelkezett információval a perbeli időszakban. Az elsőfokú bíróság értékelhette a nyilvánvalóan valótlan perbeli előadást, amennyiben az a köztudomású tényekkel és a rendelkezésre álló peradatokkal is ellentétes volt. Az alperesi csatlakozó fellebbezés valójában a bíróság mérlegelő tevékenységét vitatja, amellyel kapcsolatban önálló fellebbezésre lett volna lehetőség.

[96] A perben megjelölt védett tulajdonságuk egyértelműen politikai véleménynek minősült. Az elsőfokú bíróság tévedett, amikor ezt a véleményt nem kötötte az elszenvedett hátrányhoz, hiszen maga is megállapította, hogy a felperesek elbocsátásának valódi indoka rejtve maradt. Ebből következően megdőlt az az alperesi hivatkozás, hogy a legtöbbet mulasztó pedagógusokat bocsátották el. Mindezekre tekintettel a felperesek fenntartották a fellebbezésükben kifejtetteket.

[97] A KRÉTA rendszer bármikor módosítható, ezért az nem tekinthető hitelt érdemlő bizonyítéknak az abban rögzített adatok tekintetében. Az alperes bírói kioktatás ellenére sem tett bizonyítási indítványt azzal kapcsolatban, hogy a felpereseknek mikor lett volna órája, mely órákat tartották meg és mely órák tekintetében állapítható meg mulasztás, vagy az órátartáson kívül más kötelezettség megszegése. Értékeln kellett a rendkívüli felmentések jogszerűsége körében, hogy az alperes irányítása alá tartozó oktatási

intézmények pedagógusai közül volt, aki több óraszámot mulasztott, mégsem érte semmilyen szankció.

[98] Az alperes jogellenesen listáztatta a polgári engedetlenségben és a sztrájkban résztvevő pedagógusokat. Minden nap reggel el kellett juttatni az intézményvezetőknek az alperes számára azt a listát, ami a perbeli események által igazoltan nem csupán a bérelszámolás, vagy a munkaszervezés tisztázása érdekében készült. A törvényes képviselő maga is elismerte, hogy az engedetlenségi lista alapján került sor a felperesek rendkívüli felmentésére, ezt az állítást pedig az elsőfokú bíróságnak kontextusba kellett helyeznie az egyéb peradatokkal. Az oktatást felügyelő minisztériummal kapcsolatos váltást követően szemléletváltás történt a polgári engedetlenségi mozgalomban résztvevő pedagógusokkal szemben, majd sor került a véleményük elfojtása érdekében, illetve megtorlásként a felperesek jogviszonya megszüntetésére.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme

[99] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a felperesek fellebbezésével érintett körben az elsőfokú ítélet indokainak helybenhagyását kérte azzal, hogy a felperesek fellebbezése nem megalapozott.

[100] Elsődleges érvelése szerint a felperesek fellebbezése a Pp. 371. § (1) bekezdés b) pontjával ellentétes, mert nem tartalmaz határozott kérelmet abban a körben, hogy az elsőfokú ítélet megjelölt pontjainak a megváltoztatását pontosan miként kéri. A felperesek az V. rendű felperes vonatkozásában, a mozgalomban kifejtett tevékenységéhez kapcsolódóan átsugárzó diszkriminációra is hivatkoztak, holott az elsőfokú eljárás során ilyen kereseti kérelmük nem volt. A felperesi jogi képviselő az elsőfokú tárgyalás berekesztését megelőzően a perbeszédben tett ilyen előadást, de ez nem minősült jogszerű keresetváltoztatásnak. A felperesek fellebbezése, ezért nem engedett keresetváltoztatást is tartalmaz, amelyet a Pp. 373. § (1) és (2) bekezdése alapján.

[101] Az alperes fenntartotta a fellebbezésében kifejtetteket az I. rendű felperes tanóra mulasztásait illetően. 2022. szeptember 21. napjára bizonyította az órátartási kötelezettséget az órarend becsatolásával, továbbá tanú2 tanúvallomásával. Az I. rendű felperesnek ezen a napon a 2., 4. és az 5. órában testnevelés órát kellett volna tartania, ezzel szemben a 2. óra elmaradt, a 4.-5. órát pedig helyettes tartotta meg.

[102] Az Nkt. 26. § (1), (2) bekezdéseiből, a 61. § (5), (6) bekezdéseiből, továbbá a 20/2012. EMMI rendelet 13. § (1) bekezdéséből és 105. § (1) és (4) bekezdéséből következően az oktatási intézménynél a pedagógus munkaidőbeosztására az iskolaigazgató jogosult, amelynek elsődleges eszköze az órarend. A pedagógus a vele közölt munkaidőbeosztással szemben önhatalmúlag nem dönthet úgy, hogy a tanóra megtartása helyett valamilyen más, egyéb tevékenységet végez. A munkáltatói utasítás nemcsak a munkaidő kereteire, hanem az elvégzendő munkafeladatra is kiterjed. Az I. rendű felperes

ezért alappal nem hivatkozhatott arra, hogy saját elhatározásából a tanórái helyett versenyre kísérte a diákokat. Ő maga adott szándékosan megtévesztő információt az alperes számára azzal, hogy aznap egész napra megtagadja a munkavégzést a polgári engedetlenség miatt. Nincs jelentősége, hogy utóbb másként járt el, mert ezzel kapcsolatban megszegte az Mt. 6. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott kötelezettségeit, vagyis saját felróható magatartására jogot nem alapíthat. Amennyiben az I. rendű felperes magatartása jogszerűnek minősülne, kiüresedne a munkáltató utasítási jogköre.

[103] Az alperes a IV. rendű felperest illetően is vitatta a felperesi fellebbezésben foglaltakat, a mentorált tanár órátartását illetően. Érvelése szerint a mentortanár nem tarthatott önállóan, a IV. rendű felperes közreműködése nélkül tanórát. Ilyen gyakorlat a perbeli oktatási intézményben, és máshol sem engedélyezett. A mentorálás lényege, hogy a mentor felügyelete mellett végzi a tevékenységét a mentorált tanár. Az intézményigazgató vallomásából sem következett, hogy a IV. rendű felperesnek nem volt órátartási kötelezettsége. Arra, hogy a kistanárt egyedül hagyják, jogszabály nem tartalmaz rendelkezést. A IV. rendű felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a mentorálás jogszerű gyakorlása szerint a mentoráltnak egyedül kellett órát tartani. 2022. szeptember 21-én a IV. rendű felperesnek a 2., és 6. órában magyar nyelv, magyar irodalom és tanulás módszertan órái lettek volna, a 2. és 5. óra elmaradt, a 3., 4., 6. órát helyettes tartotta meg. A 6. órát a IV. rendű felperes mentoráltja egyéb érdekelt 13 tartotta meg, aki azonban ezt az órát az alperessel külön kötött megbízási szerződés keretében látta el. 2022. szeptember 29-én az 5., 6. órában kellett volna magyar irodalom órát tartani a IV. rendű felperesnek, de ezek az órák elmaradtak. A IV. rendű felperesnek az órarend szerint órátartási kötelezettsége volt és senki nem adott számára utasítást arra, hogy ezeket ne tartsa meg. Az órátartási kötelezettségét nem a mentortanár útján, hanem személyesen kellett teljesítenie. E körben is irányadó volt az Mt. 6. § (1), (2) bekezdése megsértése és a munkáltató utasításainak jelentősége. Nem bizonyított, hogy az igazgató szerint nem kellett a tanórákat megtartani ezeken a napokon. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság pedig helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a IV. rendű felperes nem bizonyította, hogy a végzősök tanóráit megtartotta. Ez egyébként sem érinti a többi tanóra elmulasztását.

[104] Az alperes vitatta a felperesek fellebbezését a kétszeres értékelés tilalmához kapcsolódó kérdéskört illetően is. E körben is fenntartva az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait. A rendkívüli felmentések idején az alperesnél nem volt Kollektív Szerződés. A munkáltatói jogkör gyakorló 2022. szeptember 5-i levele egy figyelemfelhívás volt és nem figyelmeztetés. A figyelmeztetés kifejezést a szöveg sem tartalmazta. Az Mt. 56. § (1) bekezdése értelmében hátrányos jogkövetkezményt kizárólag Kollektív Szerződés vagy a munkaszerződés határozhat meg, ilyenre a perbeli esetben nem került sor. Az Mt. ezt a kérdést nem részletezi, a kialakult bírói gyakorlat szerint a figyelmeztetés a munkáltató rosszallását fejezi ki, ez azonban nem tekinthető hátrányos jogkövetkezménynek. Nem volt jelentősége, hogy a felperesek állítása szerint pert kezdeményezhettek volna, mivel erre nem került sor. Az illetményük levonása sem jelentett hátrányos jogkövetkezményt, maga a levél erre vonatkozóan egyáltalán nem tartalmazott semmilyen utalást. A felperesek a személyes meghallgatásukkor még nem is vitatták az illetménylevonás indokoltságát, azt csak később kifogásolták a perben.

[105] Az alperesi levél nem tartalmazott semmilyen hátrányos jogkövetkezményt, ezért a kétszeres értékelés tilalmának megsértése nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság a kétszeres értékelés tilalmával kapcsolatban helyes álláspontra helyezkedett. Önmagában az a körülmény, hogy az alperes a munkabeszüntetések napjára nem fizetett illetményt, nem jelentett hátrányos jogkövetkezményt. Igazolatlan távollét esetén a munkavállalót nem illeti meg jövedelem az adott munkanapra. A hátrányos jogkövetkezmények kapcsán irányadó bírói gyakorlat szerint az abban értékelt magatartás rendkívüli felmondás alapját nem képezheti, de az abban megjelölt magatartás súlyát alátámaszthatja.

[106] Az alperes egyebekben hivatkozott a saját fellebbezésében foglaltakra azzal, hogy a rendkívüli felmentések indokaira részletesen nyilatkozott és azokat bizonyította is. Az elsőfokú bíróság az alperesi döntési mechanizmust nem vonta kétségbe, azt mégis jogellenesnek tekintette, mert érvelése szerint az alperes azonos vagy hasonló kötelezettségekre nem azonos szankcióval reagált. Az elsőfokú bíróság a tankerületben dolgozó más közalkalmazottak mulasztásait, továbbá a perbeli időszakon kívüli mulasztásokat is az értékelése körébe vonta, ezzel a logika szabályait megsértve olyan adatok figyelembevételét kérte számon az alperesen, amelyeket a döntése meghozatalakor még nem ismerhetett, ezért azok nem is befolyásolhatták. Azt sem vette figyelembe, hogy az alperes más esetben is élt a rendkívüli felmentés jogával.

[107] Az elsőfokú bíróság jogi érvelésében ellentmondás volt, mert valójában elfogadta az alperes kiválasztási szempontjait, de a rendkívüli felmentéseket mégsem találta jogszerűnek. Az alperesi kimutatásból csak egy kiragadott adatsort vett figyelembe a munkabeszüntetés össz-óraszámát, és nem volt figyelemmel arra, hogy még ezen adatsor szerint is a felperesek voltak a legtöbbet mulasztó pedagógusok, függetlenül attól, hogy voltak, akik nem sokkal kevesebbet mulasztottak hozzájuk képest. Az elsőfokú bíróság azt a tényt sem értékelte, hogy a II. és V. rendű felperesek rész munkaidőben voltak foglalkoztatva, ezért a mulasztásuk arányaiban súlyosabbnak minősült. Az elsőfokú bíróság arra sem volt figyelemmel, hogy a felperesek esetében három, illetve négy munkanapot érintett a munkabeszüntetés, más pedagógusok esetében azonban legfeljebb két napot. A felperesek esetében az előírt munkaidejük több mint 10 %-át érintette az elmulasztott tanórák száma.

[108] Az elsőfokú bíróság elfogadhatatlan következtetésre jutott, amikor azt állapította meg, hogy az alperesnek minden polgári engedetlenségben résztvevő pedagógus jogviszonyát meg kellett volna szüntetnie. Ebben az esetben a tankerület működésképtelenné vált volna. Ezért az alperes egy észszerű határt meghatározva, a mulasztások konkrét száma alapján hozta meg a döntését. Az elsőfokú bíróság döntésével valójában kétségbe vonta az alperesi törvényes képviselő felmentéskori szubjektív tudattartalmát, mindezt utóbbi események alapján.

[109] Az alperes fenntartotta az egyenlő bánásmód megsértésével kapcsolatban a csatlakozó fellebbezésében kifejtett indokokat. Az Ebktv. 7. § (2) bekezdés b) pontját illetően a felperesek megkülönböztetésének észszerű indoka volt azokhoz képest, akik adott esetben az oktatási kormányzattal értettek egyet, illetve, akik a felperesekkel értettek egyet, azonban

mégsem csatlakoztak a polgári engedetlenségi mozgalmakhoz. A felperesek hozzájuk képest meg lettek különböztetve, de ennek észszerű indoka volt, konkrétan a jogsértő magatartás. A véleménynyilvánítás miatt senkit nem ért hátrány. A megkülönböztetés alapja a polgári engedetlenség ténye, vagyis a munkajogi értelemben a jogsértő magatartás volt. Az a tény, hogy ez a jogsértő magatartás egy véleménynyilvánítással kapcsolódott össze, nem jelenti, hogy az alperes a véleménynyilvánítást torolta meg és nem a konkrét jogsértést szankcionálta. Aki legális módon nyilvánított véleményt, semmilyen szankcióval nem kellett számolnia. Az alperes vitatta a felperesek által megjelölt Mfv.VIII.10.120/2022/4. számú ítélet jelen ügyre való alkalmazhatóságát, mivel a tényállás teljesen eltérő volt.

[110] Az átsugárzó diszkriminációval kapcsolatos fellebbezési érvelésre az alperes érdemben is reagált és azt alaptalannak találta. A munkáltatói jogkör gyakorlója a perbeli nyilatkozatai szerint 2022 szeptemberében nem tudott semmit arról, hogy az V. rendű felperes volt a mozgalom1 életre hívója és a polgári engedetlenségi mozgalom vezéralakja. Az elsőfokú bíróság helyesen ezt nem tekintette köztudomású ténynek. Az alperes törvényes képviselője és az V. rendű felperes személyesen nem is ismerték egymást, a pedagógus mozgalommal kapcsolatos tevékenységről az alperesi törvényes képviselő nem tudott. Kizárólag arról volt információja, hogy az V. rendű felperes több napra polgári engedetlenségben való részvételt jelentett, majd több tanóráját is elmulasztotta. Ebben a körben is kérte figyelembe venni a törvényes képviselő perbeli nyilatkozatait, aki azt értékelte, hogy egyes pedagógusok nem végeztek munkát, nem tartották meg az óráikat, ami súlyosan sértette a munkajogi rendelkezéseket, veszélyeztette a közoktatást. Az alperes megfelelően indokolta és bizonyította a perben, hogy miért az adott mértéknél húzta meg a határt a polgári engedetlenséggel érintett pedagógusok körében és ennek nem volt semmi köze az V. rendű felpereshez.

[111] A joggal való visszaélés körében helyesen utasította el a keresetet az elsőfokú bíróság, mert ebben a körben sem lehetett jelentősége a több hónappal későbbi, más pedagógusok által megvalósított jogsértéseknek, elmulasztott óraszámoknak. A rendkívüli felmentéseket a kötelezettségszegések súlya alapozta meg. Téves és alaptalan volt az intézményvezető egyetértési jogával kapcsolatos fellebbezési érvelés is. Nincs peradat arra, hogy az alperes törvényes képviselője és az iskola igazgatója bármilyen módon egyeztettek arról, hogy mi az igazgató véleménye a munkajogi szankciókról vagy az érintettekről. Az alperes törvényes képviselője kifejezetten azt kérte az intézményigazgatótól, hogy terelje a kollégákat a tiltakozás törvényes eszköze felé, amely kérésnek az igazgató a 2022. szeptember 12-i értekezleten eleget tett. Teljesen értelmetlen, hogy az alperes azért élt a rendkívüli felmentés eszközével, hogy elfojtsa az igazgató véleményét, illetve ezt megkerülje. Rendkívüli felmentés esetén a jogszabály alapján nem volt kötelezettsége bevonni az igazgatót a döntésbe, egyetértést sem kellett kérni. A perbeli munkáltatói intézkedés nem is irányulhatott az igazgató vélemény elfojtására.

[112] A vélemény elfojtásával kapcsolatos felperesi érvelés amiatt is alaptalan volt, mivel több olyan alperesi foglalkoztatott volt, akiknek azonos volt a véleménye a felperesekkel, azonban nem érte őket semmilyen hátrányos jogkövetkezmény. A felperesek nem adtak elő olyan többlettényállási elemet, amelyből a joggal való visszaélésre megalapozottan következtetni lehet. Az alperes döntésének az alapja kizárólag az volt, hogy a

Kjt. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényi feltételek fennálltak, ezért döntött a jogviszonyok azonnali hatállyal történő megszüntetése mellett. Az irányadó bírói gyakorlat szerint minősített kötelezettségszegés esetén a joggal való visszaélés általában nem állapítható meg, csak kivételes esetben. A jelen perben semmilyen bizonyíték, adat nem volt arra, hogy az alperes megtorló jelleggel alkalmazta a rendkívüli felmentéseket. Valójában a felperesek a per kezdetén még azt adták elő, hogy maguk sem tudják, az alperes miért az ő jogviszonyukat szüntette meg a polgári engedetlenségben résztvevő pedagógusok közül.

[113] A KRÉTA rendszer releváns okirati bizonyítéknak minősült. Ezt az elsőfokú bíróság sem kérdőjelezte meg, mivel nem tett olyan megállapítást, hogy annak ne tulajdonítana bizonyító erőt. Azzal kapcsolatban semmilyen konkrétum nem merült fel, hogy az alperes módosította volna a KRÉTA rendszer adatait. Az a Pp. 263. § (1) bekezdése, 265. § (1) bekezdése és 266. § (1) bekezdése alapján közokiratként releváns bizonyítéknak minősült. A KRÉTA rendszer adatainak vitatása esetén a felpereseknek kellett volna pontos tényelőadást tenni arra vonatkozóan, hogy mely adatokat, miért vonják kétségbe.

[114] A jogviszony megszüntetése kapcsán a jogszabály nem tartalmaz tényfeltárási kötelezettséget a munkáltató számára, ezért az ezzel összefüggő felperesi fellebbezési érvelés is megalapozatlan. A felperesek kötelezettségszegésének jelentős mértékét csak a 2022. szeptember 30-án ismert és rendelkezésre álló adatok alapján lehet vizsgálni. Az elsőfokú bíróság következtlenül érvelt, amikor nem fogadta el, hogy az alperes által a perben közölt indokok alapozták meg a rendkívüli felmentéseket. Olyan elvárásokat támasztott, amely teljesítése esetén, az összes pedagógus felmentésével, lényegében a 2022/2023. tanévben nem lehetett volna teljesíteni a közoktatással kapcsolatos kötelezettségeket.

[115] A felperesek a személyes meghallgatásuk során nem vitatták, hogy a munkamegtagadások idején nem a munkahelyükön tartózkodtak és nem végeztek egyéb feladatot sem. A részükre kiosztott feladat a tanórák megtartása volt, amit a munkáltató utasítása ellenére nem láttak el. A kötelezettségszegés jelentős mértékének vizsgálata kétségtelenül bírósági mérlegelési jogkörbe tartozik, amely során az Mt. 285. § (3) bekezdése irányadó. Figyelemmel kell lenni arra, hogy az alperes nem mérlegelhetett olyan tényeket, amelyeket a jognyilatkozat megtételekor nem ismert. Nem lehetett a terhére értékelni olyan tényezőket sem, amelyek tekintetében a felperesek megtévesztették. Nincs olyan munkajogi követelmény továbbá, amely szerint több jogsértő munkavállalóval, közalkalmazottal szemben szigorúan a jogsértés súlyával lineárisan arányos szankció alkalmazható. A jogviszony megszüntetés jogszerűségét nem érinti, amennyiben más munkavállaló esetében hasonló kötelezettségszegés esetén a munkáltató nem alkalmaz ugyanolyan jogkövetkezményt. A munkáltatót is megilleti a mérlegelési jogkör a jogszabályi keretek között. Ennek megszegése a perben nem nyert igazolást.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[116] A felperesek fellebbezése, továbbá az alperes fellebbezése és csatlakozó fellebbezése részben alapos a következők szerint.

[117] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Pp. 373. § (1) bekezdése alapján a fellebbezések, a csatlakozó fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között bírálta felül, ezért nem érintette a sérelemdíjat elutasító ítéleti rendelkezéseket. A felülbírálattal érintett körben az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges bizonyítást lefolytatta, azonban az alkalmazandó anyagi jogszabályok és a bizonyítékok részben téves értékelésével a döntése nem volt teljeskörűen megalapozott, ezért az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása volt indokolt.

[118] A releváns és nem vitatott peradatok szerint az alperes a felperesek közalkalmazotti jogviszonyát rendkívüli felmentéssel, a Kjt. 33/A. § (1) bekezdésének a) pontja alapján minősített kötelezettségszegésre hivatkozva szüntette meg. Az indokolás szerint a felperesek a közalkalmazotti jogviszonyukból eredő lényeges kötelezettségeiket szándékosan és jelentős mértékben megszegték, amikor a munkáltató előzetes figyelmeztetése ellenére több alkalommal is elmulasztották a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettségüket. Az alperes az Mt. 52. § (1) bekezdése b) és c) pontjai megsértése mellett, az Nkt. 45. §-a alapján a tanulók érdekeinek veszélyeztetésére hivatkozott.

[119] Az elsőfokú bíróság a perben érdemben értékelhető kötelezettségszegéseket az alapján határozta meg, hogy az egyes munkanapokra irányuló polgári engedetlenséget egymástól elkülönülő magatartásnak, azaz nem folyamatos kötelezettségszegésnek tekintette, továbbá a rendkívüli felmentések egyes felperesekkel történt közléséhez képest a 15 nappal korábbi eseményeket elkésztettségre hivatkozva nem találta jogszerű indoknak.

[120] Az ítéltábla alaposnak találta az alperes fellebbezését abban a körben, hogy az előbbi ítéleti érvelés a rendkívüli felmentés jogának határidejét érintő törvényi szabályozással és a folyamatos kötelezettségszegésre vonatkozó, hosszú ideje egységes bírói jogértelmezéssel is ellentétes volt. Az Mt. 25. § (6) bekezdésével kapcsolatos érvelés nem befolyásolta a joggyakorlási határidő elbírálását, ezért nem volt jelentősége annak, hogy a csatlakozó fellebbezésben az alperes a fellebbezésében megjelölt jogszabályi hivatkozását pontosította. A rendkívüli felmentést illetően a Kjt. 33/A. § (3) bekezdését kellett alkalmazni, ami a jog gyakorlására és nem az intézkedés közlésére nézve tartalmaz rendelkezést. Erre tekintettel a határidő számítása szempontjából nem a közlésnek, hanem a jognyilatkozat megtétele időpontjának kellett jelentőséget tulajdonítani (EBH2015.M.6.). Nem volt releváns emiatt, hogy a felperesek személyesen, vagy postai úton, mikor vették át a jogviszonyuk megszüntetésére vonatkozó intézkedéseket. Az alperes 2022. szeptember 30-án valamennyi felperesre vonatkozóan kibocsátotta a rendkívüli felmentéseket és haladéktalanul intézkedett azok közlése iránt. Ezért ehhez az időponthoz képest kellett elbírálni a joggyakorlásra irányadó határidő megtartottságát.

[121] Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg azt is, hogy a felperesi magatartások esetében a 15 napos joggyakorlási határidőt alkalmanként, az egyes polgári engedetlenségek időpontja alapján, külön-külön kell figyelembe venni. Ezzel szemben a helyes jogértelmezés szerint az azonos vagy hasonló jellegű kötelezettségszegések esetén a joggyakorlásra előírt határidő akkor kezdődik, amikor az utolsó kötelezettségszegés a munkáltatói jogkör gyakorló tudomására jut (BH2000.32.). A felperesek egyes munkanapokra vonatkozó polgári engedetlenségei ugyanazon törekvésekhez, szempontokhoz igazodtak, jellegükre, vagyis az érintett magatartásra tekintettel is azonosnak minősültek függetlenül attól, hogy a felperesek minden egyes napra külön nyilatkoztak a részvételi szándékukról. Az alperes a rendkívüli felmentésekben a több alkalommal megvalósult, azonos magatartásokat róta a felperesek terhére. A rendkívüli felmentések kibocsátását megelőzően, a perrel érintett időszakot illetően 2022. szeptember 29. napja volt az utolsó nap, amikor polgári engedetlenségre került sor. A munkáltatói jogkör gyakorlója ehhez képest tizenöt napon belül, a Kjt. 33/A. § (3) bekezdése szerinti határidőben kibocsátotta a rendkívüli felmentéseket, ezért helytálló volt az alperes fellebbezési érvelése abban a körben, hogy a 2022. szeptemberi folyamatosnak minősülő kötelezettségek tekintetében határidőben gyakorolta a jogát.

[122] Az ügy megítélését érdemben befolyásolta, hogy a kétszeres értékelés tilalmára tekintettel, mely magatartások képezhetik a rendkívüli felmentések indokát. Ebben a kérdésben sem értett egyet az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontjával, alaposnak találva a felperesek fellebbezését. A jelen perben is alkalmazandó bírói jogértelmezés szerint azok a magatartások, események önállóan nem képezhetik a jogviszony megszüntetésére vonatkozó intézkedés indokát, amit a munkáltató korábban írásbeli figyelmeztetéssel szankcionált (EBH 2016.M.27., Kúria Mfv. 10.073/2022/4.). A jogszabályi rendelkezések és a bírói gyakorlat egyértelműen elkülöníti egymástól az írásbeli figyelmeztetést és az Mt. 56. § (1) bekezdése szerinti hátrányos jogkövetkezményt. A kollektív szerződésben, illetve a munkaszerződésben szabályozott hátrányos jogkövetkezménytől eltérően, a figyelmeztetés lehetősége a munkáltató ellenőrzési és utasítási jogából fakad. Az egy munkafegyelmet biztosító olyan eszköz, amellyel a munkáltató diszkrecionális jogkörében eljárva felhívja a munkavállaló figyelmét az általa helytelenített magatartástól való tartózkodásra, adott esetben szankció kilátásba helyezésével (Kúria Mfv.10.035/2023/7.).

[123] Az alperes perbeli levelei az előbbi feltételeknek megfeleltek. Az okirati bizonyítékok szerint, a munkáltatói jogkör gyakorlója valamennyi felperest írásban figyelmeztette arra, hogy minősített kötelezettségszegésnek tekinti a munkától való jogosulatlan távolmaradást, vagyis a polgári engedetlenségben történő részvételt, és szankciót is kilátásba helyezett. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben az alperes a figyelmeztetéssel értékelte a felperesek magatartását, egyértelmű rosszallását fejezte ki, ezért ugyanezen nap eseményei a rendkívüli felmentések indokaként nem, kizárólag az abban megjelölt magatartás súlyának értékelése körében voltak figyelembe vehetők. Az alperes a polgári engedetlenséggel érintett munkanapokra nem számfejtett illetményt a felperesek számára. Ennek során nem az Mt. 56. § (1) bekezdése szerinti eljárás keretében járt el, hanem úgy tekintette, hogy igazolatlan távolmaradás esetére nem terheli bérfizetési kötelezettség. Az illetmény kifizetése elmaradásának azonban nem volt jelentősége, mert a kifizetettek alapján az alperes írásbeli nyilatkozata, ettől függetlenül munkáltatói írásbeli figyelmeztetésnek minősült. Ez pedig azt eredményezte, hogy az I., III., IV. és V. rendű felperesek esetében a 2022. szeptember 5-i, a II. rendű felperes esetében a 2022. szeptember 13-i események nem

képezhették a közalkalmazotti jogviszony megszüntetésének az indokát, azok a felperesi magatartások értékelése során voltak figyelembe vehetők (EBH2006.1440.).

[124] Az ítéltábla a II. rendű felperest illetően alaptalannak találta az alperes fellebbezését. Releváns körülmény, hogy esetében – a kétszeres értékelés tilalma okán - két munkanapra, 2022. szeptember 21-ére és szeptember 29-ére vonatkozóan kellett állást foglalni a felmentési indokok jogszerűségéről. Nem volt vitatott, hogy a II. rendű felperesnek mindkét nap 7-7 tanórája volt az órarend szerint. A KRÉTA adatok azt is igazolták, hogy ezeken a napokon valamennyi órájára helyettesítés lett regisztrálva. Egy tanórára egyéb érdekelt⁵², a többi tanórára tanú2 igazgatóhelyettes volt beírva. A másodfokú bíróság tanú2 tanúvallomása alapján bizonyítottan találta, hogy a II. rendű felperes a KRÉTA adatokkal ellentétben megtartotta az óráit, vagyis a munkaköri kötelezettségei megszégése nem volt megállapítható. Az igazgatóhelyettes egyértelműen nyilatkozott arra, hogy a polgári engedetlenségre történt feliratkozás miatt gondoskodott helyettesítésről a II. rendű felperes óráira, azonban ténylegesen helyettesítésre nem volt szükség, mert a II. rendű felperes az óráit végül megtartotta. Az alperes alaptalanul hivatkozott arra a fellebbezésében, hogy a II. rendű felperes maga sem állította, eleget tett az órátartási kötelezettségeinek. A személyes meghallgatásakor, a 2023. április 13-i tárgyaláson (9. sorszámú jegyzőkönyv) úgy nyilatkozott, hogy szeptember 21-én és 29-én valamennyi óráját megtartotta. tanú2 tanúvallomása alapján, pedig kétségtelenül megdőlt a II. rendű felperest illetően a KRÉTA rendszerben rögzített adatok bizonyító ereje, ezért az alapján nem lehetett a felperes kötelezettségszégésre következtetni. A tanú nem csak egyetlen órára nyilatkozott, hiszen a nyilvántartás szerint egy óra kivételével valamennyi szeptember 21-i és 29-i tanórára ő volt beírva helyettesként. A tanú továbbá, nem tett olyan állítást, hogy akár egyetlen órát is megtartott ő, vagy egyéb érdekelt⁵² a II. rendű felperes helyett. Ezért az elsőfokú bíróság a Pp. 279. § (1) bekezdése megsértése nélkül, helyesen vonta le azt a következtetést, hogy a II. rendű felperes ezeken a napokon nem mulasztott. A II. rendű felperesnek 7-7 tanórája volt és azt állította, hogy ezen kívül egyéb feladatai aznap nem voltak. Az alperes ezzel ellentétes tényeket nem bizonyított, ezért az sem nyert igazolást, hogy II. rendű felperes a részmunkaidős foglalkoztatásra is tekintettel, ezeken a napokon a tanórák megtartásán kívüli, egyéb kötelezettségét, illetve a rendelkezésre állási kötelezettségét szegte meg.

[125] Az ítéltábla releváns kérdésnek tekintette, hogy az alperes a perbeli érvelése szerint a kötelezettségszégések súlya, konkrétan az elmulasztott napok, illetve óraszámok alapján döntött a rendkívüli felmentésekről. A kiválasztás szempontjaként kifejezetten a többi polgári engedetlenségben résztvevő pedagógushoz képest nagyobb mértékű 3-4 napot és a legtöbb tanórát érintő mulasztásra hivatkozott. A II. rendű felperes esetében azonban a rendkívüli felmentés jogszerűsége körében értékelhető két napon nem is bizonyított a tanórák elmulasztása. Az alperes fellebbezéséből is az következett, hogy nem tudta aggálytalanul igazolni a II. rendű felperes mulasztásait. Érvelése szerint (fellebbezés 5. oldal, első bekezdés) a helyes ítéleti megállapítás az lett volna, hogy a II. rendű felperes a 2022. szeptember 21-i és 29-i 7-7 tanórából, 21-én pontosan meg nem határozható számú órát tartott meg. Az alperes tehát nem igazolta, hogy a kötelezettségszégés amennyiben volt is, jelentős mértékű volt, mivel ítéleti bizonyossággal egyetlen tanóra elmulasztását sem lehetett megállapítani.

[126] A II. rendű felperes magatartásának megítélésén az sem változtatott, hogy az alperesi figyelmeztetésben megjelölt szeptember 13-i polgári engedetlenség a magatartás súlyossága körében értékelhető volt. Nem volt vitatott, hogy a II. rendű felperesnek ezen a napon nem volt órarend szerinti tanórája. Előadása szerint otthon tartózkodott, mert ilyen esetekben nem volt kötelező az iskolában lenni. Ezt az állítást tanú1 igazgató tanúvallomása egyértelműen alátámasztotta. A tanú a 2024. március 26-i tárgyaláson (32. sorszámú jegyzőkönyv) úgy nyilatkozott, hogy a perbeli időszakban nem kellett bent tartózkodni, ha nem volt órája a pedagógusnak. A tanú kétségtelenül előadta azt is, hogy a váratlan helyettesítések miatt rendelkezésre kellett állni és a polgári engedetlenségben részt vevő pedagógusokat a helyettesítés körében nem tudta figyelembe venni. Ez azonban arra figyelemmel, hogy a II. rendű felperesnek aznap egyáltalán nem volt az órarend szerint tanórája, nem minősült a magatartása súlyosságát alátámasztó releváns körülménynek, a részmunkaidős foglalkoztatásra tekintettel sem. A rendelkezésre állási kötelezettség megsértését önmagában sem tartotta a másodfokú bíróság elegendőnek a rendkívüli felmentés jogszerűségéhez.

[127] A másodfokú bíróság alaptalannak találta az alperes fellebbezését az Mt. 6. § (1) és (2) bekezdése megsértése körében is. Értékelte, hogy a rendkívüli felmentések nem tartalmazták sem az együttműködési, sem a tájékoztatási kötelezettség megszegését. Az alperes a munkavégzési és a rendelkezésre állási kötelezettség megszegésére alapította a jognyilatkozatát, nem a polgári engedetlenséggel kapcsolatos írásbeli nyilatkozat megtételére. Az előbbiekre és az elvárhatóság részeként arra, hogy az írásbeli nyilatkozattal ellentétes magatartást be kellett volna jelenteni, csak a perben hivatkozott. A fellebbezési eljárásban kifejtette, hogy nem annak van elsődleges jelentősége, a II. rendű felperes valóban megtartotta-e az óráit, hanem annak, hogy erről, mit kommunikált, szándékosan megtevesztő adatközléssel (12. sorszámú beadvány 2. oldal).

[128] Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában valóban nem tért ki az elvárható magatartás kérdésére, holott az alperes erre is hivatkozott az elsőfokú eljárásban. E hiányosság ellenére azonban érdemben helytállóan foglalt állást a II. rendű felperes magatartásának értékelése körében. Az ítéltábla annak tulajdonított jelentőséget, hogy a II. rendű felperes közölte tanú2 igazgatóhelyettesssel, megtartja az óráit. Azzal, hogy jelezte a szándékát, illetve az órátartást a felettesének, eleget tett a tájékoztatási és együttműködési kötelezettségének. Nem volt elvárható, hogy mindezt külön is közölje az intézmény igazgatójával, vagy a munkáltatói jogkör gyakorlójával. A tanú a felettese volt a II. rendű felperesnek és kifejezetten az ő feladata volt a helyettesítések adminisztrálása. Ezt az intézményigazgató vallomása is alátámasztotta. A II. rendű felperes nem titkolta el a magatartását, az adott helyzetben elvárható módon, azzal a felettesével közölte az órák megtartásának tényét, aki a helyettesítések tekintetében kompetens és intézkedésre felhatalmazott vezető volt. Emiatt az alperes alaptalanul állította, hogy nem kapott tájékoztatást, illetve a felettesel történt közlés ellentétben állt az együttműködési, tájékoztatási kötelezettséggel és az elvárhatóság követelményével.

[129] tanú2 tanúvallomása szerint az órák megtartásának a tényleges adatait azért nem írták be a KRÉTA rendszerbe, mert nehézséget okozott a helyettesítés rögzítése után az eredeti, illetve a helyettesítéstől eltérő állapot szerinti tartalommal lezárni az órákat. Az

alperes tisztában volt azzal, hogy az előzetes nyilatkozatokhoz képest történhet változás, hiszen törvényes képviselői úgy nyilatkozott, az esetleges nap közbeni változások miatt a listákat frissíteni kellett (21. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal). Ezt megerősítette az iskolaigazgató vallomása is, amely szerint az érintett napok végén aktualizálni kellett a listákat (32. sorszámú jegyzőkönyv 7. oldal). A listák elkészítése és továbbítása a tankerület felé az intézményvezetés kötelezettsége volt, ennek hiányossága nem minősülhetett munkavállalói mulasztásnak. Az alperes a perben kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy nem tartotta szükségesnek bevonni az intézményvezetőt a felperesekre vonatkozó döntés előkészítésébe, az iskola vezetésével semmilyen módon nem egyeztetett. Ennek következményeit nem háríthatta a közalkalmazottra, vagyis alappal nem hivatkozhatott arra, hogy a számára továbbított nyilvántartásokban bízva, de a tényleges helyzetet nem tisztázva járt el.

[130] Mindezek alapján helytálló volt az elsőfokú ítéleti következtetés a II. rendű felperest illetően a rendkívüli felmentés jogellenességéről. Az elsőfokú bíróság valóban nem jelölte meg, melyik jogszabályhely alapján állapította meg a jogelleneséget, ez azonban az általa kifejtett indokolásra figyelemmel nyilvánvaló volt, ezért ez a hiányosság az elsőfokú ítélet felülbírálatát nem akadályozta, annak hatályon kívül helyezésére sem adott alapot. Az ítéltábla ezért kiegészítve az indokolást megállapította, hogy a Kjt. 33/A. § (1) bekezdése a) pontjában meghatározott törvényi feltételek, vagyis minősített kötelezettségszegés hiányában nem volt jogszerű a rendkívüli felmentés. Az alperes a fellebbezésében az összecsúszást érintő érvelést nem adott elő, ezért a másodfokú bíróság a marasztalási összegre kiterjedően hagyta helyben az elsőfokú ítéletet.

[131] A rendkívüli felmentéseket az I., III., IV. és V. rendű felperesek esetében az alapján kellett elbírálni, hogy a kétszeres értékelés tilalmára figyelemmel nem négy, hanem három nap, illetve a IV. és V. rendű felperesek esetében két nap (2022. szeptember 21. és 29.) eseményei képezhették a jogviszony megszüntetés indokát. Az elsőfokú bíróság azonban tévesen határozta meg az elmulasztott tanórák számát, a folyamatos kötelezettségszegéssel és a szubjektív határidővel kapcsolatos eltérő jogi álláspontja okán. Ebben a körben szükséges kitérni az I. rendű és a IV. rendű felperesekre vonatkozó – az ítélet indokolását érintő – fellebbezésre.

[132] Az elsőfokú bíróság az előbbi felperesek terhére értékelte, hogy az alperesi nyilvántartásokkal szemben nem bizonyították a perbeli állításukat. A 2023. december 5-i tárgyaláson (24. sorszámú jegyzőkönyv) anyagi pervezetésében az alperes érdekébe tartozónak tekintette az óratartási kötelezettség elmulasztásának a bizonyítását a konkrét tanórákra vonatkozóan azzal, hogy a felperesek vitatása esetén bizonyítani kell a nyilvántartások tartalmát. Az alperes becsatolta a KRÉTA nyilvántartás adatait, ami a helyettesítésekre is kiterjedt, továbbá az órarendeket és ezek alapján állította, hogy az I. rendű felperes 2022. szeptember 21-én három órát mulasztott. A KRÉTA adatai szerint ezek a tanórák részben elmaradtak, illetve részben helyettes tanár tartott testnevelés órát. Az I. rendű felperes a nyilvántartások adatait nem vitatta, de azt állította, hogy valójában nem mulasztott, mert diákokat kísért iskolai versenyre. A fellebbezésében előadott bizonyítékok azonban nem támasztották alá, hogy aznap a munkaköri feladata a diákok versenyre kísérése volt és emiatt igazoltnak tekinthető a tanórák elmaradása. Az intézményvezető a tanúvallomásaiban előadta,

hogy a perbeli napon erre a feladatra nem az I. rendű felperes volt kijelölve. Valóban úgy nyilatkozott, hogy általában két pedagógus kísérte versenyekre a diákokat, de az I. rendű felperes aznapi közreműködését nem tudta megerősíteni. Az alperes a tanórákra vonatkozó dokumentáció becsatolásakor helytállóan hivatkozott arra, hogy konkrét, vitató nyilatkozatok alapján van módja bizonyítani a nyilvántartások tartalmát. Az I. rendű felperes azonban lényegében nem vitatta, hogy elmaradtak ezek az órák, illetve helyettesítették őt, vagyis az alperes a Pp. 522. §-a szerinti kötelezettségének eleget tett. Ezzel szemben az I. rendű felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a regisztrált adatokkal szemben az órák elmaradása, helyettesítése nem a mulasztása, vagyis a polgári engedetlenségben történt részvétele miatt történt.

[133] A másodfokú bíróság a IV. rendű felperest illetően azért találta alaptalannak a fellebbezést, mert nem bizonyította, hogy a mentorált tanár, egyéb érdekelt¹³ óratartása a mentorálás rendje szerint zajlott és az órán polgári engedetlenség hiányában sem kellett volna jelen lenni. Az alperes eleget tett a bizonyítási kötelezettségének, mivel a nyilvántartások – IV. felperes által sem vitatott – adatai szerint határozta meg a 2022. szeptember 21-i órákat, illetve mulasztásokat azzal, hogy a egyéb érdekelt¹³ által tartott órát is mulasztásként értékelte. A IV. rendű felperes a becsatolt megbízási szerződéssel szemben nem igazolta, hogy egyéb érdekelt¹³ a perbeli időpontban mentoráltként tartott órát és az órán a mentornak nem volt indokolt a jelenléte.

[134] A munkaköri feladatok elmulasztásával indokolt rendkívüli felmentés esetén, a bizonyított indokkal szemben a munkavállalót terheli a kötelezettség teljesítésének a bizonyítása (BH2004.2008.). Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást az I. és a IV. rendű felperes előbbi mulasztásait illetően.

[135] Az I., III, IV. és V. rendű felperések esetében az írásbeli figyelmeztetéssel érintett nap kivételével, az alperes által a perben meghatározott számú elmaradt tanórát kellett figyelembe venni a rendkívüli felmentések jogszerűségének vizsgálatakor. Eszerint 2022. szeptemberében a polgári engedetlenség keretében, leszámítva 2022. szeptember 5-ét, az I. rendű felperesnek 3 napon $7 + 3 + 2 = 12$ órája maradt el, a III. rendű felperesnek 3 napon $5 + 5 + 4 = 14$ órája maradt el, a IV. rendű felperesnek 2 napon $5 + 4 = 9$, az V. rendű felperesnek 2 napon $3 + 3 = 6$ órája maradt el.

[136] Az elsőfokú bíróság azért tekintette jogellenesnek a rendkívüli felmentéseket, mert a figyelembe vehető elmulasztott óraszámokat alapul véve nem találta jelentősnek a felperések szándékos kötelezettségszegését. Értékelte a felperések polgári engedetlenségéhez vezető méltányolható motivációt és céljait, továbbá az alperes irányítása alá tartozó oktatási intézményekben a 2022/2023-as tanévben polgári engedetlenség keretében megvalósult mulasztásokat.

[137] Az alperes maga sem vitatta, a felperesek esetében, az elsőfokú bíróság által figyelembe vett és magatartásuk megítélését árnyaló körülmények értékelhetőek, azonban ezek jelentőségét nem tartotta relevánsnak a polgári engedetlenségre vonatkozó előzetes nyilatkozatok tartalma, a kötelezettségszegések ismétlődő és szándékos volta mellett. A másodfokú bíróság alaposnak találva az alperes fellebbezését, a kötelezettségszegés jelentős mértéke körében, azért tért el a mérlegelés szempontjaitól, mert az elsőfokú bíróság nem vett figyelembe valamennyi releváns körülményt.

[138] A rendkívüli felmentések indokolásából következően nem csak a tanórák, hanem az egyéb munkaköri feladatok és a rendelkezésre állási kötelezettség elmulasztása is alapját képezte a felperesek elbocsátásának. Ezért a rendkívüli felmentések jogszerűségét nem kizárólag az elmulasztott tanórák alapján kellett megítélni. A felperesek polgári engedetlenséget megelőző írásbeli nyilatkozataiból, továbbá a perbeli nyilatkozataikból is az következett, a munkavégzést teljeskörűen megtagadták ezeken a napokon. Az elsőfokú bíróság azonban ezt a tényt egyáltalán nem értékelte. Mivel a felperesek a teljes munkanapokra megtagadták a munkavégzést, alappal nem hivatkozhattak arra, hogy bár tanórát nem tartottak, egyebekben a munkáltató rendelkezésére álltak. A másodfokú bíróság jelentőséget tulajdonított továbbá egyéb érdekelt⁴⁵ tanú azon állításának, hogy a polgári engedetlenségben résztvevő pedagógusokkal nem tudott számolni az esetleges helyettesítések kapcsán, vagyis nem tudott rendelkezni a munkaerejükkel. Emiatt nem volt jelentősége annak, hogy a felperesek bent tartózkodtak-e az iskolában, továbbá téves volt a munkáltató eltúrt gyakorlatával kapcsolatos érvelésük is.

[139] Az elsőfokú ítélet tényállási része tartalmazta a polgári engedetlenséghez kapcsolódó nyilatkozatokat és az aláírók nevét is. Az alapján nem lehetett figyelmen kívül hagyni, hogy a felperesek kifejezetten teljeskörűen megtagadták a munkavégzést, az alperes által becsatolt egyéni nyilatkozatok szerint, egész napokra. Az alperesi írásbeli figyelmeztetéseket követően a konkrét, súlyos jogkövetkezménnyel is számolniuk kellett. A felperesek el kívántak különülni a sztrájkban való részvételtől azon véleményük kinyilvánítása érdekében, miszerint a pedagógusok sztrájkhoz való joga jelentős mértékben korlátozva lett. Ez azonban nem tette mellőzhetővé a magatartásuk munkajogi szempontú értékelését, mivel a tiltakozásuk választott módja a jogszabályi kereteken kívüli eljárásnak minősült, amivel a felperesek elestek a sztrájkhoz kapcsolódó munkajogi védelemtől is.

[140] Az elsőfokú bíróság az előbbiekből következően tévesen vonta értékelése körébe a sztrájkban résztvevő kollégák mulasztásait. Azok nem képezhettek összehasonlítási alapot, nem szolgálhattak a mérlegelés szempontjaként, nemcsak azért, mert a felperesek kifejezetten, tudatosan és deklaráltan elhatárolódtak a sztrájkjog gyakorlásától, hanem amiatt is, mert a tiltakozás általuk választott módja a törvényi garanciális elemek tekintetében eltért a sztrájktól. A sztrájkról szóló 1989. évi VII. törvény szerinti előzetes konzultáció, a törvény szerint tartalommal meghatározható sztrájkkövetelések, az egyeztetési határidők, éppen a két magatartás eltérő és nem összehasonlítható voltát alapozták meg. Emiatt a Kúria Mfv.VIII.10.120/2022/4. számú ítélete sem volt alkalmazható jelen ügyben.

[141] Az elsőfokú bíróság tévesen vizsgálta az alperesi tankerülethez tartozó, 2022/2023-as tanévben megvalósult mulasztásokat is. Az alperes a fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra, hogy a jognyilatkozat megtételekor értelemszerűen nem lehetett figyelembe venni a későbbi eseményeket. Az egységes bírói jogértelmezés szerint a jogviszonyt megszüntető nyilatkozat jogszerűségét az annak kibocsátásakor fennállt tények alapján kell elbírálni. Mindezek alapján a perbeli rendkívüli felmentéseket, ennek részeként a felperesek magatartását a 2022. szeptember 30. napjáig történtek alapján kellett megítélni.

[142] A kifejtettek alapján megállapítható, hogy a tankerület pedagógusai közül 2022. szeptember 30-áig a felperesek mulasztották a legtöbb napot. Kétségtelenül szándékosan szegték meg a munkaköri kötelezettségeiket, tudatosan vállalva a polgári engedetlenséghez kapcsolódó jogkövetkezményeket is. Nem volt mellőzhető az a bírói gyakorlat, amely szerint a jogosulatlan mulasztás csekély mértékben is elégséges indoka lehet a jogviszony azonnali hatályú megszüntetésének (EBH2009.2068., EBH2018.M.18.). A perbeli rendkívüli felmentések jogszerűségét nem érintette továbbá, hogy az alperes mások esetében nem alkalmazott semmilyen hátrányos jogkövetkezményt. Mindezek alapján másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az I., III., IV., és V. rendű felperesek esetében megállapítható volt a Kjt. 33/A. § (1) bekezdése a) pontja szerinti feltételek fennállása.

[143] Az egyenlő bánásmód megsértése körében a felperesek fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése és csatlakozó fellebbezése részben alapos. Az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a felperesek hiányosan határozták meg a védett tulajdonságukat. A perben következetesen azt állították, hogy a polgári engedetlenségi mozgalomban történő részvételük a pedagógusok illetményével, a sztrájkjog jelentős korlátozásával és a közoktatás helyzetével kapcsolatos álláspontjuk következetes és rendszerszintű kinyilvánítása volt. Az ítéltábla álláspontja szerint ez megfelelt az Ebktv. 8. § j) pontja alapján a politikai vélemény fogalmának, mivel nem csak a saját jogviszonyukat illetően, hanem társadalmi szinten releváns kérdésekben (például: közoktatás ügye) is megnyilvánultak. Az elsőfokú bíróság is helyesen, politikai véleménynek tekintette a felperesek véleményét és ez alapján vizsgálta az egyenlő bánásmód megsértését.

[144] Az alperes fellebbezése alaptalan volt törvényes képviselői felperesek védett tulajdonságát illető tudomása körében is. Tény, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója a perbeli nyilatkozatában azt adta elő, csak általában tudott a polgári engedetlenségről, a felperesek konkrét céljait, különösen az V. rendű felperes mozgalomban kifejtett tevékenységét nem ismerte. Az Ebktv. 19. § (2) bekezdése körében a mentesülés során jelentősége van, amennyiben a munkáltató nem tudott a védett tulajdonságról. Az elsőfokú bíróság nem sértette a Pp. 279. § (1) bekezdését, amikor törvényes képviselői ismereteit a munkáltatói jogkör gyakorlójának saját perbeli nyilatkozata ellenében állapította meg. A bíróság mérlegelési jogköre számos kérdésben szükségszerűen érinti a szubjektív tényezőket, például az adott magatartások szándékos, vagy gondatlan volta körében. A bíróság a Pp. 279. § (1) bekezdése alapján a per valamennyi adatát és bizonyítékát felhasználhatja, amikor az ítélelhozatal során bizonyosságot szerez és az ez alapján kialakult meggyőződése alapján dönt, illetve foglal állást az ügy érdemét érintő kérdésekben. A perbeli esetben az elsőfokú bíróság törvényes képviselői nyilatkozatával szemben helyesen tulajdonított annak jelentőséget, hogy nem volt szükség a felperesek egyéni céljainak ismeretére, különösen nem

a személyes ismeretségre, hiszen a polgári engedetlenségi mozgalom nem egyéni ügyekben, hanem a pedagógus hivatásrendet, továbbá a közoktatásban tanuló gyermekeket érintő kérdésekben alkotott véleményt. törvényes képviselői tankerületi vezető, munkáltatói jogkör gyakorlóként, elkülönítve kérte vezetni a sztrájkolók és a polgári engedetlenségben résztvevők névsorát. Ezt is figyelembe véve a másodfokú bíróság is életszerűnek találta és tényként állapította meg, hogy nem csupán felületes ismeretekkel kellett rendelkeznie a munkáltatói intézkedéseit megalapozó eseményekről. A polgári engedetlenségben résztvevőkkel szemben írásbeli figyelmeztetésben a legsúlyosabb munkajogi szankciót helyezte kilátásba, vagyis nyilvánvalóan ismernie kellett a polgári engedetlenségi mozgalom mindennapi média közleményekben is megjelenő céljait.

[145] A felperesek eleget tettek a tényállítási és valószínűsítési kötelezettségüknek, ez alapján az alperesnek kellett a kimentéses bizonyítás szabályai alapján igazolnia, hogy hiányzott az okozati összefüggés a védett tulajdonság és a bekövetkezett hátrány között. Ennek részeként igazolhatta egyebek között, hogy más szempontokat, tehát nem a védett tulajdonságot értékelte (EBH2019.M.26.). A kifejtettek szerint a minősített kötelezettségzegés a II. rendű felperes kivételével megállapítható volt. Ennek azért volt jelentősége, mert az irányadó bírói gyakorlat szerint kötelezettségzegés esetén a joggal való visszaélés és az egyenlő bánásmód megsértése csak szűk körben valósulhat meg (EBH2014.M.25.).

[146] Az elsőfokú bíróság az Ebktv. 7. § (2) bekezdésének b) pontja alapján azt állapította meg, hogy a felperesek megkülönböztetésének az adott jogviszonnyal összefüggő ésszerű indoka volt. A polgári engedetlenségben részt nem vevő személyektől való megkülönböztetés ugyanis azon alapult, hogy az előbbi pedagógusok a felperesekkel szemben nem tanúsítottak jogsértő magatartást. Az alperes a csatlakozó fellebbezésében az Ebktv. 19. § (2) bekezdésének b) pontja alapján arra hivatkozott, hogy bizonyítottan megtartotta az egyenlő bánásmód követelményét.

[147] A másodfokú bíróság azért találta alaposnak a csatlakozó fellebbezést, mert önmagában a védett tulajdonság fennállásából nem következett, hogy az alperes a véleményük, annak kinyilvánítása miatt bocsátotta el a felpereseket. A felperesek magatartása ugyanis nem csupán a vélemény kinyilvánításában realizálódott, hanem a munkavégzés megtagadásában is. A bírói gyakorlat szerint valóban nem bizonyítja az egyenlő bánásmód megtartását, amennyiben van azonos védett tulajdonsággal rendelkező alkalmazott, akit nem ért hátrány. A jelen ügyben megállapítható volt az alperes döntésének, vagyis a felperesek kiválasztásának az alapja, ami a kötelezettségzegés súlyosságán, vagyis az elmulasztott napok, tanórák, illetve a rendelkezésre állási kötelezettség megsértése mértékén alapult. Egyébként az elsőfokú bíróság is ezt állapította meg az ítélete [227] bekezdésében. Az alperes ezért alappal állította a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság ítélete ellentmondásos volt, mert az egyenlő bánásmód körében, a korábbi következtetéseivel szemben azt is megállapította, hogy a kiválasztás szempontjai rejtve maradtak a perben. Az alperes érvelése szerint a felperesek nem a véleményük, hanem a munkavégzés jogosulatlan megtagadása miatt lettek elbocsátva. Peradat, hogy a munkavégzés megtagadása jogellenes volt, ezért amiatt, hogy ez egyben a véleményük kinyilvánításához kapcsolódott, nem lehetett a véleménynyilvánítás miatti hátrányos megkülönböztetést megállapítani. A Pp. 373. § (1)

bekezdése alapján a felperesek átsugárzó diszkriminációval kapcsolatos fellebbezési érvelését, pedig azért nem lehetett figyelembe venni, mert arra a perfelvétel során a kereset részeként nem hivatkoztak.

[148] A felperesek mulasztásai részben igazolták az alperes perben hivatkozott értékelési és kiválasztási szempontjait, az elmulasztott napok és órák számát tekintve. Az alperes 2023. december 4-én érkezett beadványa (23. sorszámú irat) mellékleteként becsatolt, a tankerülethez tartozó iskolák pedagógusaira vonatkozó kimutatás szerint voltak pedagógusok, akiknél magasabb elmulasztott óraszám volt megállapítható (több esetben 13,8 óra). Ebből a kimutatásból azonban nem állapítható meg, hogy az érintettek esetében volt-e figyelmeztetés és az mennyiben érintette a mulasztások mértékét. A kétszeres értékelés figyelembevételével is az I., III., IV. és V. rendű felperesek voltak azonban, akik a legtöbb munkanapot érintően vettek részt a polgári engedetlenségben. A többiek esetében ez a szám nem érte el a két napot. A részmunkaidős foglalkoztatásnak nem volt jelentősége, mert a másodfokú bíróság álláspontja szerint a mulasztást nem arányaiban, hanem konkrét napok és óraszámok alapján határozta meg az alperes, mint a kiválasztás alapját.

[149] A keresetlevél beadásának időpontjára figyelemmel a joggal való visszaélés bizonyítása a felperesek érdekébe tartozott. A felperesi fellebbezés alapján nem volt lehetőség az Mt.7. §-a megsértésének a megállapítására, az elsőfokú bíróság ebben a kérdésben helyes megállapításokat tett. Az igazgató véleményének elfojtása, mint jogsértő cél vagy eredmény nem volt értékelhető, mivel ilyen következmény az intézkedéssel közvetlenül érintett munkavállaló esetében eredményezhet jogellenességet. A törvényi szabályozás alapján az alperes nem volt köteles az intézményigazgató véleményét, egyetértését beszerezni. A rendkívüli felmentések jogszerűségét nem érintette, hogy tanúl bizonyítottnak nem értett egyet a perbeli intézkedésekkel. A rendkívüli felmentés esetén a törvény alapján a közalkalmazottat nem illeti meg felmentési időre járó juttatás és végkielégítés. Ezért ezek elmaradása nem tekinthető joggal való visszaélésnek, különösen amennyiben a Kjt. 33/A. §-a szerinti törvényi feltételek fennállnak. A rendkívüli felmentések kibocsátását követően történt események a joggal való visszaélés körében sem voltak figyelembe vehetőek, tehát a 2022/2023-as tanév adatai – a fentebb kifejtettek okán – szintén nem érintették a perbeli intézkedések jogszerűségét.

[150] Az ítéltábla mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a II. rendű felperes tekintetében helybenhagyta, az I., III., IV. és V. rendű felperesek tekintetében megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[151] Az alperes a perköltség tekintetében is fellebbezéssel élt. Az elsőfokú ítélet megváltoztatására tekintettel a pernyertesség-pervesztesség aránya megváltozott, ezért annak ellenére, hogy az alperes alappal vitatta a perköltségre vonatkozó ítéleti rendelkezés helyességét, mindenképpen indokolt volt a perköltségre vonatkozó rendelkezés megváltoztatása.

[152] Az elsőfokú eljárásban a pertárgyérték az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított 35.269.444 forint volt. Ebből a II. rendű felperesre tekintettel, a kereset 3.410.400 forint vonatkozásában, vagyis a teljes kereset 9,5%-ában lett alapos. Ezért az alperes a 90,5%-os pernyertességére figyelemmel volt jogosult perköltségre. A felperesek 4.200.000 forint + áfa összegben számították fel a perköltségüket, annak 9,5%-a 399.000 forint. Az alperes 2.925.000 forint + áfa összegben számította fel a perköltséget, aminek a 90,5 %-a 2.778.750 forint. A kettő különbségként, a nagyobb arányban pernyertes alperest illette meg 2.379.750 forint elsőfokú perköltség, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján ebben a körben is megváltoztatta az elsőfokú ítéletet.

Záró rendelkezések

[153] A fellebbezett pertárgyérték megegyezett a marasztalási összeggel, vagyis 27.978.079 forinttal. A felperesek a II. rendű felperesre vonatkozóan, 3.410.400 forint összegben lettek pernyertesek, ami a fellebbezett pertárgyérték 12,5%-a volt. A felperesek a fellebbezési eljárásra vonatkozóan 520.000 forint + áfa összegben számították fel a perköltségigényüket, az alperes pedig összesen, valamennyi beadványát figyelembe véve 1.650.000 + áfa másodfokú perköltséget számított fel. A felperesi perköltség 12,5%-a 65.000 forint, amit le kellett vonni a nagyobb részben pernyertes alperest megillető 87,5%-os arányú, azaz 1.443.750 forint perköltségből. A másodfokú bíróság a kettő különbsége, azaz 1.378.750 forint megfizetésére kötelezte a pereszes felpereseket.

[154] Az eljárási illetékre vonatkozó rendelkezés a Pp. 102. § (6) bekezdésén alapult.

[155] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2025. március 18.

dr. Orosz Andrea s.k.
a tanács elnöke

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.
előadó bíró

dr. Szalai Beatrix s.k.
bíró